

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łęczyny

Sierpień, 2005

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY ŁĘCZINY	5
1.1. Lokalizacja i obszar gminy	5
1.2. Wielkość populacji i jej struktura wiekowa.....	7
1.3. Zagospodarowanie przestrzenne	8
1.4. Infrastruktura techniczna komunikacji lokalnej	15
1.5. Gospodarka lokalna	16
1.6. Ochrona środowiska	18
1.7. Struktura wykształcenia populacji	25
1.8. Lokalny rynek pracy	26
1.9. Bezrobocie w mieście	28
1.10. Warunki i jakość życia mieszkańców	32
1.11. Życie kulturalne w mieście	34
1.12. Przemoc.....	36
1.13. Aktywizacja i pomoc społeczna.....	38
2. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO REGIONU	43
2.1. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego	43
2.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.....	58
3. ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY ŁĘCZINY	61
3.1. Cele rewitalizacji i podokresy programowania	61
3.2. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru – wyznaczenie granic i uzasadnienie wyboru.....	66
4. DZIAŁANIA DO REALIZACJI NA REWITALIZOWANYCH OBSZARACH W LATACH 2005-2013	82
4.1. Planowane działania przestrzenne	82
4.2. Planowane działania gospodarcze.....	84
4.3. Planowane działania społeczne	85
5. PLAN FINANSOWY NA LATA 2005-2013	87

6.	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ	90
7.	SYSTEM WDRAŻANIA	93
8.	SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	94
8.1.	System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji	94
8.2.	Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.	96
8.3.	<i>Public relations</i> Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	96

WSTĘP

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łęczyny na lata 2005-2013 stanowi dokument określający politykę gospodarczą, przestrzenną i społeczną Miasta do roku 2013. Rozwija cele określone w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020* i jest zgodny z ustaleniami *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego* oraz *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Łęczyny*.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łęczyny na lata 2005-2013 zawiera opis aktualnej sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej miasta, diagnozę obszarów wymagających rewitalizacji, opis planowanych zadań gospodarczych, społecznych i przestrzennych na lata 2005-2013, plan finansowy na lata 2005-2013, oczekiwane wskaźniki osiągnięć oraz opis monitoringu, zarządzania i sposobów promocji.

Realizacja zamierzeń zdefiniowanych w programie będzie współfinansowana w miarę możliwości z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej, przyczyniając się do zwiększenia potencjału gospodarczego, rozwoju i dostosowania strukturalnego do regionów Wspólnoty Europejskiej.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łęczyny na lata 2005-2013 ukierunkowany jest na wsparcie rozwoju gospodarczego, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i kulturalnej miasta oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom restrukturyzacji przemysłu górniczego, takim jak marginalizacja społeczna osób i rodzin, degradacja przestrzeni miejskiej, zanieczyszczenie środowiska. Projekty ujęte w Programie mają na celu poprawę warunków rozwoju gospodarczego, poprzez podniesienie jakości zdegradowanej substancji miejskiej, w tym stworzenie atrakcyjnego centrum miasta, podniesienie jakości zdegradowanej infrastruktury technicznej - przede wszystkim środowiskowej i komunikacyjnej oraz inwestycje w tereny i obiekty poprzemysłowe i powojkowe, celem przywrócenia im utraconych funkcji gospodarczych, oraz rozwijania nowych funkcji: społecznych, rekreacyjnych, turystycznych.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

ŁĘDZINY

1.1. Lokalizacja i obszar gminy.

Łędziny położone są w środkowej części województwa śląskiego, w niewielkiej odległości od mocno zurbanizowanego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Gmina, licząca pełne 16 000 mieszkańców, należy do powiatu bieruńsko – łędzińskiego. Obszar gminy pokrywa się z administracyjnymi granicami miasta Łędziny, w skład którego wchodzi następujące obręby geodezyjne, zwane dalej dzielnicami:

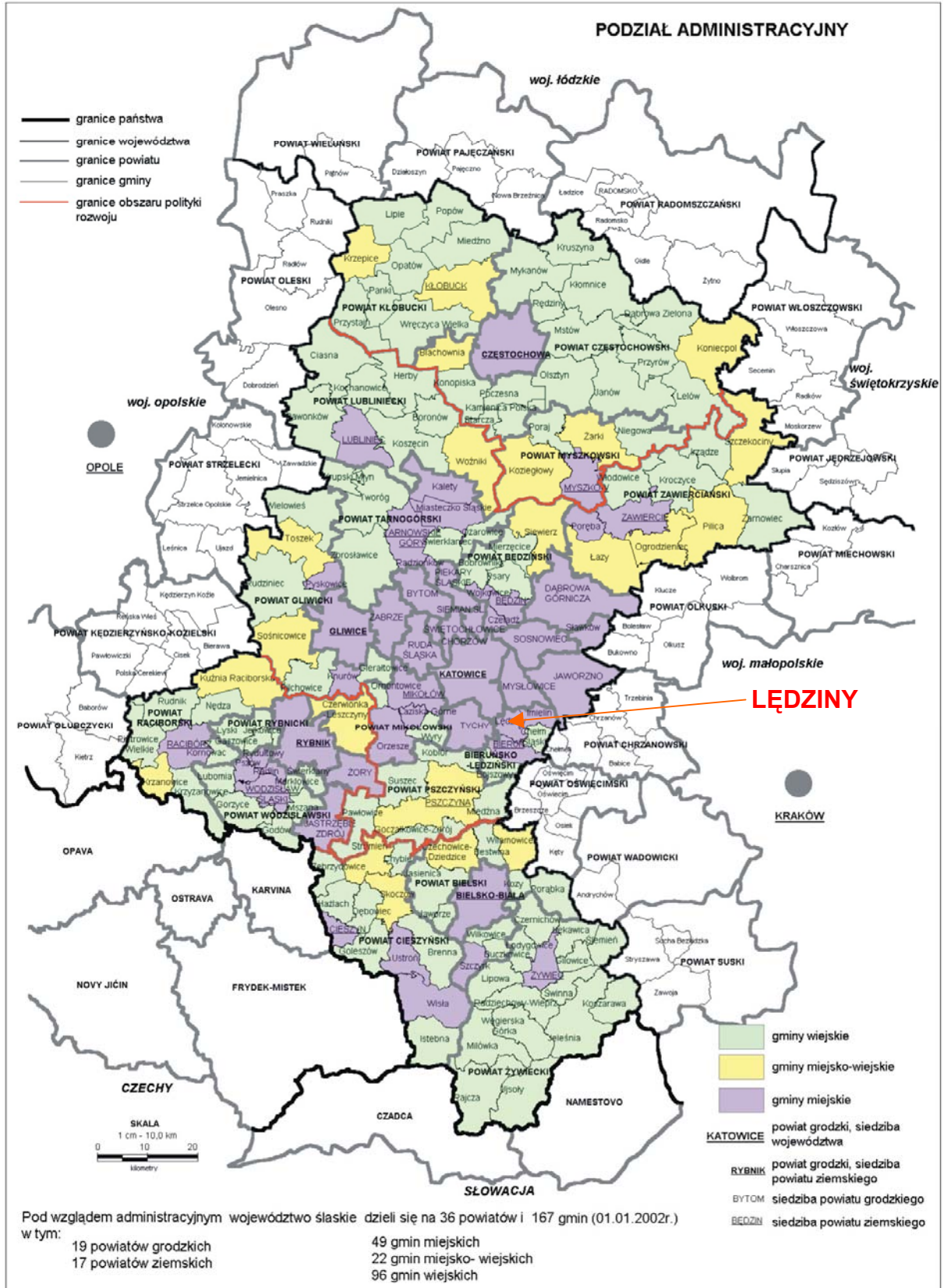
- Łędziny,
- Hołdunów,
- Goławiec i Górki,
- Smardzowice.

Łędziny sąsiadują od północy z Katowicami i Mysłowicami, od wschodu z Imielinem i Chełmem Śląskim, od południa z Bieruniem, od zachodu z Tychami. Miasto zajmuje obszar o powierzchni 3 104 ha i nie posiada zwartej przestrzeni zabudowy: pomiędzy poszczególnymi dzielnicami rozciągają się pola, lasy i tereny przemysłowe.

Teren Łędzin wchodzi w skład dwóch jednostek fizyczno – geograficznych. Części: północno – zachodnia i północna miasta, obejmujące Hołdunów, Zamoście, Ratusz, Centrum, Blych i Smardzowice, leżą na pograniczu Wyżyny Śląskiej. Południowo – wschodnia część z Rachowami, Goławcem i Górkami, stanowi część Kotliny Oświęcimskiej.

Na terenie Łędzin występują dwa ciek wodne – Potok Goławiecki i Potok Ławecki, należące do zlewiska Wisły. Łędziny to także miejsce atrakcyjne turystycznie. Tutaj przebiegają szlaki turystyczne: szlak krawędziowy GOP z zachodu na wschód, szlak im. Jana Kudery od strony Bierunia przez Górki i Goławiec do Chełmu Śląskiego i tzw. szlak hołdunowski wiodący od strony Mysłowic Ławek przez Hołdunów w kierunku Imielina.

Rys. 1: Podział administracyjny Województwa Śląskiego

1.2. Wielkość populacji i jej struktura wiekowa

Liczba mieszkańców Łęczyn w latach 1998-2002 wykazała niewielką tendencję spadkową, osiągając w 2002 roku wielkość 15 842 osób (28,5% mieszkańców powiatu). Powiat bieruńsko – łęczyński zamieszkuje 55542 osób, z czego 49% to mężczyźni.

Tabela 1: Dynamika zmian liczby mieszkańców miasta Łęczyny w latach 1998 – 2002

Lata	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1998	16043	8009	8034
1999	15979	7998	7981
2000	15996	8088	7908
2001	14661	7212	7449
2002	15842	8033	7809

Źródło: Rocznik Urzędu Statystycznego w Katowicach; Narodowy spis powszechny za 2002 r.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 25% ogółu ludności powiatu bieruńsko – łęczyńskiego, ludność w wieku produkcyjnym 62,7%, a w wieku poprodukcyjnym 12,3% (dane Urzędu Statystycznego za 2003 r.). Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że w Mieście Łęczyny w okresie 1998 – 2002 niewielkim wahaniem uległa liczba osób w wieku produkcyjnym (18 – 64 lat). Zanotowano spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (0 – 17 lat). Struktura wiekowa populacji została przedstawiona w poniższej tabeli:

Tabela 2: Dynamika zmian ilości osób w wieku produkcyjnym oraz przed – i poprodukcyjnym w mieście Łęczyny

Lata	Ogółem	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
1998	16043	4642	9373	2029
1999	15979	4417	10008	1554
2000	15996	4601	9929	1466
2001	14661	3619	9538	1504
2002	15842	4305	9663	1874

Źródło: Rocznik Urzędu Statystycznego w Katowicach; Narodowy Spis Powszechny za 2002 r.

Tabela 3: Odsetek mieszkańców Łęczyn w wieku produkcyjnym oraz przed- i poprodukcyjnym na przestrzeni lat 1998-2002

Lata	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
1998	28,9%	58,4%	12,7%

Lata	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
1999	27,7%	62,6%	9,7%
2000	28,7%	62,1%	9,2%
2001	24,7%	65,1%	10,2%
2002	27,4%	61%	11,6%

Źródło: Rocznik Urzędu Statystycznego w Katowicach; Narodowy Spis Powszechny

1.3. Zagospodarowanie przestrzenne

Strefy aktywności gospodarczej

Na terenie Miasta wyznaczono strefy aktywności gospodarczej opisane poniżej.

Centrum administracyjno – usługowe - obejmuje tereny byłego szybu „Piaś” oraz tereny usługowe w otoczeniu Urzędu Miasta do torów kolejowych. Polityka przestrzenna dla tego obszaru obejmuje kształtowanie funkcjonalnych i reprezentatywnych przestrzeni publicznych, rozwój i koncentrację usług publicznych i komercyjnych (także o znaczeniu ponadmiejskim), poprawę ładu funkcjonalno – przestrzennego w istniejącej zabudowie centrum i jego dostosowanie do funkcji centrotwórczych oraz rewaloryzację zabytkowej i wartościowej technicznie zabudowy byłego szybu „Piaś”. Planuje się budowę targowiska miejskiego przy ul. Fredry.

Centralny kompleks wypoczynkowy – obejmuje istniejące i proponowane tereny rekreacyjno – sportowe, położone pomiędzy ul. Łędzińską, ul. Paderewskiego i ul. Pokoju. Jego obszar wyznaczono przy wykorzystaniu istniejących wartości przyrodniczych, parkowych i sportowo – rekreacyjnych. Polityka przestrzenna dla tego obszaru obejmuje kształtowanie funkcjonalnych i reprezentacyjnych przestrzeni o charakterze parkowym i usługowym, rozwój i koncentrację usług sportowych i rekreacyjnych o oddziaływaniu ogólnomiejskim i ponadmiejskim, dostosowanie już istniejących elementów zagospodarowania kompleksu do jego funkcji, ograniczenie lokalizacji ulic, urządzeń komunikacji, sieci i urządzeń infrastruktury do niezbędnych dla obsługi obiektów i urządzeń. Prowadzenie sieci infrastruktury obsługujących Miasto przewiduje się wyłącznie w przypadku ekonomicznego i technicznego uzasadnienia tej konieczności.

Centrum produkcyjno – usługowe – obejmujące tereny pomiędzy ul. Ułańską, ul. Oficerską i osadnikami KWK „Ziemowit”. Obszary te wymagają rekultywacji terenu z uwagi na zbiorniki wód (dołowych) i likwidację zdegradowanych obiektów na części terenów KWK „Ziemowit”. Zagospodarowania na cele rekreacyjno-sportowe wymaga również hałda odpadów górniczych.

Zespół produkcyjno – usługowy – położony po obu stronach południowego odcinka ul. Lędzińskiej przy granicy z Bieruniem.

Stworzenie warunków pod działalność gospodarczą zakłada wyznaczenie terenów dla małych i średnich przedsiębiorstw położonych pomiędzy DK 15 a torami kolejowymi, budowę Miejsca Obsługi Podróżnych po obu stronach DK 15 oraz przy projektowanej drodze ekspresowej S-1, w rejonie proponowanego węzła Goławiec.

Zespół mieszkaniowo – usługowy – obejmujący tereny pomiędzy ul. Fredry a ul. Ułańską (tj. pomiędzy Hołdunowem a Smardzowicami).

Na obszarach stref aktywności gospodarczej działalność Urzędu Miasta koncentruje się na: porządkowaniu stanów władania nieruchomościami, pomnażaniu zasobów mienia komunalnego w celu przyciągnięcia inwestorów, tworzeniu miejskich zasobów terenowych (poprzez partnerstwo publiczno – prywatne), uzbrojeniu terenów do standardów spełniających oczekiwania potencjalnych inwestorów oraz na współdziałaniu w inwestycjach w sferze usług publicznych i komercyjnych.

Obecnie adaptuje się tereny KWK „Ziemowit” oraz innych przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych z przeznaczeniem na strefy aktywności gospodarczej. Pod uwagę brane są takie zmiany funkcjonalne i przestrzenne, które nie byłyby uciążliwe dla środowiska i mieszkańców. Poza strefami aktywności gospodarczej wyznacza się tereny dla małych i średnich przedsiębiorstw, położone między DK 1 a torami kolejowymi. Przy projektowanej drodze ekspresowej S1 (w rejonie proponowanego węzła „Goławiec”) oraz po obu stronach DK 1 przewiduje się budowę miejsc obsługi podróżnych.

Układy osadnicze

W celu rozwoju rynku mieszkaniowego adaptuje się istniejące tereny mieszkaniowo – usługowe, dopuszczając ich modernizację i przekształcenia przestrzenne. Tereny te są sukcesywnie poddawane zabiegom modernizacyjnym w zakresie bezpieczeństwa dróg i ulic oraz sprawności systemów inżynierskich. Możliwe jest uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej w istniejących lukach budowlanych z zachowaniem skali i charakteru zabudowy otaczającej.

Na terenach posiadających zgodę na zmianę charakteru rolniczego dopuszcza się:

- lokalizację zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności indywidualnej i zorganizowanej;
- budownictwo komunalne;
- lokalizację usług służących zaspokajaniu potrzeb ludności, nie wytwarzających bezpośrednio dóbr materialnych;
- budowę ulic i urządzeń obsługi komunikacji;
- lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej;
- lokalizację zieleni urządzonej i izolacyjnej.

Na tych terenach nie jest możliwa lokalizacja obiektów uciążliwych dla środowiska i ludności, urządzeń odprowadzających ścieki bezpośrednio do cieków powierzchniowych lub gruntu, obiektów wielokondygnacyjnych i wielkokubaturowych, wysypisk śmieci ani składowisk odpadów.

Strefa mieszkaniowej aktywności gospodarczej obejmuje tereny mieszkalnictwa zorganizowanego o charakterze komercyjnym. Zasady realizacji w granicach strefy odpowiadają w/w wytycznym.

Dążenia Urzędu Miasta do integracji przestrzennej i społecznej Łęczyn obejmują rehabilitację i przekształcenia przestrzeni międzyblokowych, tworzenie lokalnych przestrzeni publicznych, uzupełnienie oferty zabudowy usługowej handlu, gastronomii i sektora usług, rozwój terenów zabaw i sportu oraz zieleni towarzyszącej, a także wyznaczenie sieci lokalnych ścieżek rowerowych.

Obszary cenne przyrodniczo

Miasto leży w otoczeniu lasów murckowskich i pszczyńskich, cechujących się bogactwem fauny i flory. Łęczyny leżą w strefie klimatu wyżynnego. Dla osadnictwa szczególnie korzystne klimatycznie są tereny zrębowe w południowo

– wschodniej części miasta. Również relacja terenów ożywionych do nieożywionych jest korzystna i wynosi 7:1. Klimat lokalny stwarza dobre warunki dla osadnictwa.

Ze względu na korzystną konstrukcję przyrodniczo – gospodarczą, Łęczyny mogą połączyć komfort i funkcjonalność terenów mieszkalnych z ochroną środowiska naturalnego.

W sferze kulturowej miasto posiada zarówno formy wielkoprzemysłowe, miejskie jak i wiejskie. Równie skrajne wartości występują w środowisku naturalnym: suche kulminacje i mokre obniżenia terenu.

Spośród składników środowiska przyrodniczego, wywierających wpływ na warunki bytowe mieszkańców, dominują elementy korzystne:

- słabo zmodyfikowany antropogenicznie klimat lokalny;
- nasycenie obszaru miasta terenami otwartymi zieleni wysokiej i niskiej z enklawami zieleni urządzonej;
- urozmaicony, atrakcyjny krajobraz; ograniczone przestrzennie oddziaływanie przemysłu i komunikacji na środowisko.

Z wyjątkiem niewielkich fragmentów obrzeżnych dzielnic miasta (Górki, Goławiec i Zamoście), gdzie występują tereny nadmiernie wilgotne, pozostały obszar Miasta charakteryzuje się korzystnymi warunkami mikroklimatycznymi. Szczególnie pozytywne dla mieszkalnictwa warunki istnieją w centrum Miasta oraz w rejonie Hołdunowa i powinny być przeznaczone na tę formę zagospodarowania.

Barierę ochronną, umożliwiającą utrzymanie struktury przestrzennej i odpowiedniego mikroklimatu, tworzą kompleksy leśne na północno – zachodnich i południowo – wschodnich obrzeżach Miasta. Podobną rolę odgrywają pola uprawne na glebach rędzinowych i podmokłe łąki w dolinie Potoku Ławeckiego i Goławca.

Na terenie miasta funkcjonują niezależne przestrzenie o różnych wartościach środowiska: wypiętrzenia dolomitowe w części zachodniej, ciągnące się na południe od Góry Kępa; uwilgotnione doliny rzeczne Przyrwy, i Potoku Goławieckiego; płaskowyże w rejonie Hołdunowa, Świniowych, Ratusza i centrum miasta; tereny leśne na pograniczu Łęczyn, Górek i Goławca.

Na bogactwo form przyrodniczych w Mieście wpływ ma jego krawędziowe położenie na styku Wyżyny Śląskiej i Kotliny Oświęcimskiej, zróżnicowane warunki glebowe oraz bogata morfologia.

Kluczowe obiekty kształtujące ład przestrzenny Gminy

Największy wpływ na kształtowanie środowiska przyrodniczego mają działania związane z wydobyciem węgla kamiennego oraz infrastruktura techniczna, odpady dołowe i wydalanie wód podziemnych. Występują również zjawiska samoistne, takie jak osiadanie powierzchni ziemi (miejscami do 16m) związane z wypełnianiem się pustek w wyrobiskach. Naziemne obiekty kopalniane zajmują około 11% powierzchni Miasta. Najbardziej widocznym elementem w krajobrazie Miasta, oprócz szybu głównego i kominów KWK "Ziemowit" jest hałda odpadów kopalnianych. Działania polegające na wydalaniu produktów nieużytecznych i zabiegach rekultywacyjnych mogą zostać wykorzystane dla celowego kształtowania środowiska i krajobrazu (np. przekształcenie hałdy w teren usługowo – przemysłowy lub rekreacyjny).

Ład przestrzenny miasta kształtują także omówione poniżej rozwiązania komunikacyjne.

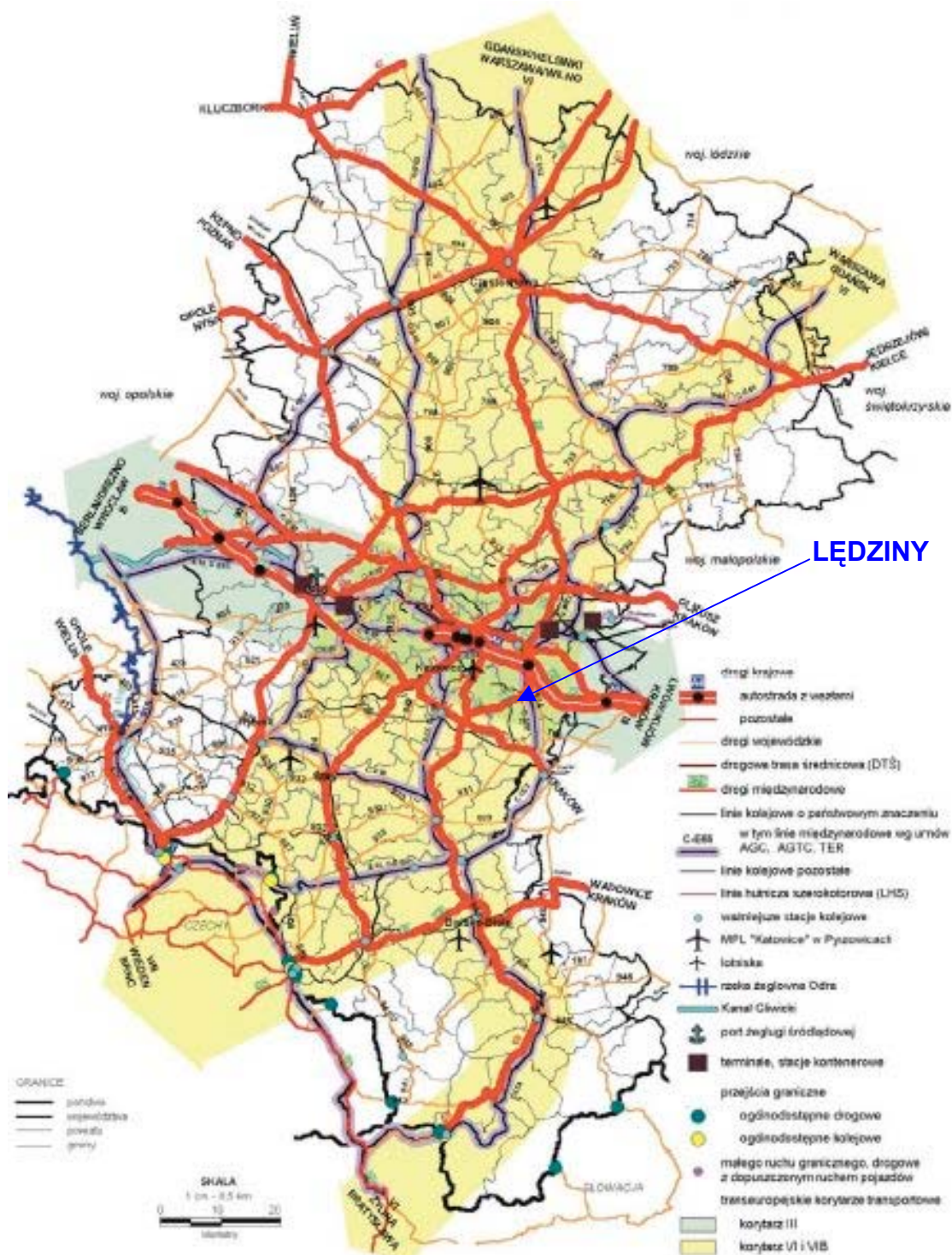
Drogi krajowe

DK 1, przebiegająca przez północne obrzeża Miasta, wraz z węzłem przy ul. Hołdunowskiej, jest adaptowana w celu ułatwienia dostępu do ponadregionalnych układów komunikacyjnych. Wyznaczono również trasę drogi ekspresowej S1, będącej odgałęzieniem od DK 1 w kierunku Słowacji. Droga ma posiadać dwie jezdnie po dwa pasy ruchu o szerokości 3,5 m.

Drogi wojewódzkie

Wyznaczono trasę ulicy o parametrach G2/2 relacji Chełmek – Chełm Śląski – Tychy, będącej przedłużeniem drogi wojewódzkiej nr 780. Planowana szerokość jezdni wynosi 40 m w liniach rozgraniczających. Ulica będzie posiadała dwie jezdnie po dwa pasy ruchu o szerokości 3,5 m. Przewidywana jest także budowa węzła "Goławiec" z projektowaną drogą S1 oraz budowę miejsc obsługi podróżnych po obu stronach węzła.

Rys. 2: System transportowy województwa Śląskiego

Drogi powiatowe ponadlokalne

Do ulic powiatowych, zapewniających powiązania Miasta z układami krajowymi należą:

ul. Hołodunowska – wiążąca Miasto węzłem z DK 1;

ul. Łędzińska – wiążąca Miasto węzłem z ul. Turyńską;

ul. Wygody – przez ul. Mysłowicką zapewniająca połączenie miasta z drogą krajową w Tychach;

ul. Kontnego – łącząca ul. Wygody z ul. Łędzińską.

Linie kolejowe

Obecnie dokonuje się adaptacji przebiegającej przez Miasto zelektryfikowanej linii kolejowej – dwutorowej relacji Mysłowice / Wesoła – Łęczyny – Bieruń Stary – Tychy, prowadzącej ruch towarowy. Adaptuje się również bocznicę towarową łączącą linię kolejową z terenami przemysłowymi.

Ulice powiatowe

W związku ze spodziewanym wzrostem natężenia ruchu, powodowanym nowymi relacjami w ramach powiatu ziemskiego, dąży się do modernizacji następujących ulic: Łędzińskiej, Hołodunowskiej, Fredry, Ułańskiej, Goławieckiej, Szenwalda i Jagiellońskiej. Szczególną uwagę przywiązuje się do przebudowy ulic, które obsługują istniejące i projektowane tereny przemysłowe (tj. ul. Pokoju, ul. Oficerska). W odniesieniu do pozostałych ulic powiatowych (ul. Ziemowita, ul. Zamkowa, ul. Dzikowa, ul. Zamoście) przewiduje się ich podniesienie do klasy L 1/2.

Ulice miejskie

Przewidywana jest przebudowa ulic Reymonta i Łukasińskiego do klasy L 1/2, z włączeniem do ul. Wygody poprzez ul. Zawiszy Czarnego. Ulice obsługiwałyby projektowany zespół produkcyjno – usługowy i nową zabudowę mieszkaniową. Planowana jest także modernizacja do klasy L 1/2 ulic Paderewskiego i Spółdzielczej, Miłosza, Matejki, Trójkątnej oraz budowa nowych ulic tej klasy (łączących ul. Fredry z terenami przemysłowo – usługowymi, ul. Ułańską z ul. Oficerską, obsługujących tereny przemysłowo – usługowe).

Nowoprojektowane ulice są realizowane jako ulice klasy D 1/2. Przewiduje się także sukcesywną modernizację istniejących ulic dojazdowych, w których możliwe

jest uzyskanie parametrów tej klasy. Pozostałe ulice dojazdowe zostaną zmodernizowane jako ciągi pieszo – jezdne o szerokości co najmniej 5 m oraz z zastosowaniem mijanek.

Ścieżki rowerowe

Ścieżki rowerowe w Mieście są wyznaczane głównie pod kątem ich znaczenia rekreacyjnego. Łączą one główne skupiska zabudowy z obiektami rekreacyjno – sportowymi, miejsca atrakcyjne ze względu na ich walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe, a także tereny koncentracji miejsc pracy. W pierwszej kolejności uruchamiane są bezinwestycyjne ścieżki rowerowe, tzn. takie które wymagają odpowiedniego oznakowania tras, usunięcia przeszkód oraz wyrównania nawierzchni.

1.4. Infrastruktura techniczna komunikacji lokalnej

Urząd Miasta dąży do uzyskania dostępu do krajowych i ponadregionalnych układów komunikacyjnych. W tym celu adaptowana jest, przebiegająca przez północne obrzeża, miasta DK 1 wraz z węzłem przy ul. Hołdunowskiej. Przewiduje się poprowadzenie autostrady A4 Bis w ciągu DK 1, aby usprawnić połączenia z Tychami. Wyznaczono również korytarz przestrzenny pod projektowaną przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad drogę ekspresową S1, stanowiącą odgałęzienie od DK 1 do Bielska – Zwardonia – Słowacji. W rejonie Goławca przewidywana jest budowa węzła na południowej obwodnicy Miasta oraz miejsc obsługi podróży.

W zakresie dróg wojewódzkich wyznaczono korytarz przestrzenny pod ulicę G 2/2 relacji Kraków – Chełmek – Chełm Śląski – Tychy.

Przewiduje się sukcesywną modernizację i podniesienie klasy następujących ulic:
Do klasy ulicy głównej G 1/2 (o jednej jezdni z dwoma pasami ruchu) – ul. Hołdunowska, ul. Łędzińska, ul. Murckowska, ul. Gwarków, ul. Goławiecka, ul. Szenwalda;

Do klasy ulicy lokalnej L 1/2 (o jednej jezdni z dwoma pasami ruchu) – ul. Wygody, ul. Kontnego, ul. Jagiellońska, ul. Zamkowa, ul. Dzikowa, ul. Zamoście, ul. Paderewskiego, ul. Spółdzielcza, ul. Reymonta, ul. Łukasińskiego;

Do klasy ulicy zbiorczej Z 1/2 – ul. Fredry, ul. Ułańska.

W związku z planowanym utworzeniem centralnego kompleksu wypoczynkowego przewiduje się budowę nowej ulicy klasy D1/2 po zachodniej stronie wodociągu Ø 400 (od ul. Paderewskiego do ul. Jemiołowej i ul. Górniczej), modernizację ul. Paderewskiego, budowę ul. klasy L 1/2 łączącej ul. Fredry z terenami przemysłowo – usługowymi, budowę ulicy klasy L 1/2 łączącej ul. Ułańską z ul. Oficerską oraz budowę układu wewnętrznego ulic obsługujących tereny przemysłowo – usługowe przy KWK "Ziemowit".

Wszystkie nowoprojektowane ulice dojazdowe będą realizowane jako ulice klasy D 1/2 o szerokości 10 m w liniach rozgraniczających i szerokości jezdni 5 m. Istniejące ulice dojazdowe, w których możliwe jest uzyskanie parametrów ulicy D 1/2, będą sukcesywnie modernizowane. Pozostałe ulice dojazdowe będą modernizowane jako ciągi pieszo – jezdne o szerokości co najmniej 5 m w liniach rozgraniczających na odcinkach ulicy zapewniających wzajemną widoczność oraz z zastosowaniem mijanek umożliwiających wymijanie się pojazdów.

Wyznaczono sieć ścieżek rowerowych obejmujących trasy o charakterze rekreacyjnym i komunikacyjnym. Ścieżki te łączą główne skupiska zabudowy z terenami koncentracji miejsc pracy oraz obiektami rekreacyjno – sportowymi. W pierwszej kolejności uruchamiane są ścieżki rowerowe nie wymagające nakładów finansowych na oznakowanie, wyrównanie nawierzchni i usunięcie przeszkód. Są to odpowiednio oznakowane pasy jezdni, istniejące drogi piesze z wydzielonym pasem ruchu rowerowego oraz drogi gruntowe wśród pól i przesieków leśnych.

W planach zagospodarowania przestrzennego dla terenów w obrębie stref aktywności gospodarczej i skupisk zabudowy wielorodzinnej uwzględnia się odpowiednią do funkcji terenów i ilości użytkowników liczbę miejsc parkingowych i garażowych. Na każdej działce budowlanej przeznaczonej pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną uwzględnia się jedno miejsce garażowe i jedno miejsce parkingowe.

1.5. Gospodarka lokalna

Na terenie gminy działa 77 zakładów przemysłowych, z których największą rolę odgrywa KWK "Ziemowit". Kopalnia w dalszym ciągu zatrudnia największą liczbę mieszkańców Łęczyn, mimo iż liczba ta sukcesywnie spada w związku z restrukturyzacją sektora górnictwa. Stopniowo zmienia się stosunek osób zatrudnionych w górnictwie na rzecz podmiotów gospodarczych, prowadzących

działalność gospodarczą na własny rachunek, których liczba na dzień 11.07.2005r. wynosiła 822.

Pracodawcy zatrudniający największą liczbę pracowników na terenie miasta to:

- KWK "Ziemowit" (2 300 mieszkańców Łęczyn);
- Firma Handlowo – Gastronomiczna "DAJANPOL";
- Zakład Handlu "BIG FISCH" S.P.C.;
- Nadwiślański Ośrodek Szkolenia i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o.;
- P.U.H. "Honorata" Sp. z o.o.;
- "Agencja Ochrony Mienia" Sp. z o.o.;
- P.H.U. "Hermes" Sp. z o.o.;
- P.P.H.U. "DREW-SMOL";
- Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej;
- Firma "Pinocy";
- P.P.H. "ADMIRAŁ";
- Zakład Rzeźniczo – Wędliniarski "Hubert Hachuła";
- Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa "Ziemowit";
- Bank Spółdzielczy F/Łęczyny;
- Bank Śląski F/Łęczyny;
- PKO Tychy F/Łęczyny;
- S.U.H. "Jedność";
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. "PARTNER";
- Fundacja Rozwoju Sportu, Turystyki i Kultury Fizycznej;
- DYCKERHOFF TRANSPORTBETON;
- Przychodnia Lekarza Rodzinnego "A. Stachoń-Żoła";
- AHOLD POLSKA Sp. z o.o.
- Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o.

Na terenie Gminy działa 78 wysokoprodukcyjnych gospodarstw rolnych. Największe gospodarstwa, których właściciele utrzymują się wyłącznie z produkcji rolnej, znajdują się przede wszystkim na obszarze Łęczyn i Górek. W dzielnicach Goławiec i Hołdunów funkcjonują mniejsze gospodarstwa rolne (do 5 ha). Rozwijane są specjalistyczne działy produkcji rolnej, np. pieczarkarstwo. W strukturze zasiewów dominują rośliny zbożowe oraz okopowe. Prowadzona jest także hodowla trzody chlewnej i bydła rzeźnego i mlecznego.

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie miasta Łęczyny w latach 2000-2003 systematycznie malała. Dopiero w roku 2004 widoczna jest zmiana tendencji i wzrost liczby podmiotów w stosunku do roku poprzedniego.

Konieczne jest prowadzenie działań mających na celu wspieranie lokalnej przedsiębiorczości. Dzięki akcesji Polski do Unii Europejskiej będzie to łatwiejsze, m.in. dzięki możliwości uzyskania dofinansowania na rozwój firmy.

Tabela 4: Liczba podmiotów gospodarczych w mieście Łęczyny na przestrzeni lat 2000 – 2004

Lata	Podmioty gospodarcze – stan na koniec roku	Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej	Skreślenia z ewidencji działalności gospodarczej
2000	787	92	86
2001	784	153	156
2002	775	46	54
2003	763	54	65
2004	788	89	65
11.07.2005r.	822	60	26

Źródło: Dane Urzędu Miasta Łęczyny

1.6. Ochrona Środowiska

Gospodarka wodno – ściekowa

Pobór wody w powiecie wynosi 25,8 hm³, z czego 15,8% ma przeznaczenie produkcyjne. Ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia wynosi 24,2 hm³.

Przez obszar Łęczyn przebiegają działy wodne drugiego rzędu pomiędzy Mleczną a Przemszą oraz Przemszą a Potokiem Goławieckim. Z sieci hydrograficznej najważniejszymi ciekami są Potok Goławiecki i Potok Ławecki, należące do zlewni Wisły. Obszar Łęczyn nawadniany jest również przez system rowów i małych potoków: Potok Stawowy (lewobrzeżny dopływ rzeki Mlecznej), Rów Hołdunowski (lewobrzeżny dopływ Potoku Ławeckiego), Rów E (połączenie z Potokiem Goławieckim zostało przerwane w wyniku szkód górniczych), Rów Łędziński (lewobrzeżny dopływ Potoku Ławeckiego), Rów Wschodni (lewobrzeżny dopływ Rowu Hołdunowskiego).

Wody powierzchniowe występujące na terenie Łęczyn nie są objęte krajowym lub regionalnym monitoringiem wód powierzchniowych. Jedyne celem określenia wielkości ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do wód wyznaczono miejsca do pobierania prób oraz zakres wykonywania analiz. Badania te są wykonywane

przez pracownie wodne KWK "Ziemowit" i Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o.

Badania przeprowadzone w 2001 r. w wyznaczonych punktach monitoringu wód powierzchniowych wskazywały na ich pozaklasową jakość. Zdecydowały o tym związki biogenne oraz zanieczyszczenia bakteriologiczne. Wody powierzchniowe w Łęczynach są więc zanieczyszczane przez:

- ścieki socjalno – bytowe – odprowadzane do szamb lub bezpośrednio do rowów i potoków na skutek braku kanalizacji sanitarnej;
- ścieki deszczowe – z centrów miast, dróg przelotowych, stacji paliw i parkingów;
- zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego – nawozy sztuczne, głównie związki azotu i fosforu;
- **słone** wody dołowe z kopalni węgla kamiennego;
- skały płonne – powstające przy eksploatacji złóż węgla kamiennego, składowane na hałdach i generujące siarczany, chlorki oraz metale.

Długość kanalizacji bez przykanalików na terenie Miasta wynosi 29,8 km, w tym 24 km kanalizacji ogólnospławnej i 5,8 km kanalizacji sanitarnej.

Na terenie Miasta znajduje się mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków w rejonie szybów głównych KWK "Ziemowit", która oczyszcza ścieki sanitarne pochodzące z osiedli górniczych (około 2000 mieszkańców) i ścieki KWK „Ziemowit”. Jej przepustowość wynosi 3400 m³/dobę. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest Potok Goławiecki w zlewni Wisły. Średnia ilość ścieków dopływających do oczyszczalni w okresach bezdeszczowych wynosi $Q = 1200$ m³/dobę.

20.10.2003 r. oddano do użytku mechaniczno – biologiczną oczyszczalnię ścieków dla dzielnicy Hołdunów o przepustowości 1300 m³/dobę. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest Potok Ławecki. Oczyszczalnia docelowo będzie obsługiwać 7500 mieszkańców.

Teren Gminy znajduje się pod silnym wpływem eksploatacji kopalni KWK "Ziemowit". Wpływ eksploatacji górniczej na jakość wód powierzchniowych i podziemnych przejawia się poprzez: generowanie do wód powierzchniowych słonych wód dołowych oraz zawartych w nich siarczanów i pierwiastków promieniotwórczych, wymywanie składników mineralnych ze składowisk skały płonnej i osiadanie terenu powodujące zaburzenia w naturalnym spływie wód

powierzchniowych – przeciwspady osadowe terenów od 8 do 16 m na dzień. Sytuacja ta ulegnie pogorszeniu do 2020r. KWK "Ziemowit" odprowadza słone wody dołowe do wód powierzchniowych, powodując ich skażenie. Rzeka Przemsza i Potok Goławiecki należą do najbardziej zanieczyszczonych cieków w województwie. Ich wody są szczególnie obciążone poprzez wysoką zawartość chlorków, siarczanów i podwyższoną radioaktywność.

Gospodarka odpadami

Na terenie powiatu bieruńsko – łęczyńskiego w 2003 r. wytworzono 1385,2 tys. ton odpadów (z wyłączeniem komunalnych). Ilość dotychczas nagromadzonych odpadów na terenie powiatu wynosi 5000,7 tys. ton. Odpady komunalne są wytwarzane w gospodarstwach domowych, obiektach handlowo – usługowych, punktach gastronomicznych, instytucjach i urzędach, placach, ulicach, parkach, cmentarzach i innych obiektach infrastruktury komunalnej. Do tej kategorii zalicza się także odpady wielkogabarytowe i budowlano – remontowe.

59% mieszkańców Łęczyn (około 9400 osób) objętych jest systemem segregacji odpadów. Ze strumienia odpadów komunalnych wydzielane jest szkło (w 2002 r. zebrano 964,91 m³), tworzywa sztuczne (1286,01 m³ w 2002 r.) oraz metale (518,18 m³ w 2002 r.). Systemem selektywnej zbiórki odpadów objęci są głównie mieszkańcy domów jednorodzinnych, planuje się również rozszerzenie tego systemu o mieszkańców domów wielorodzinnych.

Gmina Łęczyny nie posiada czynnego składowiska odpadów. Odpady zmieszane z terenu gminy wywożone są na składowisko MPGO "MASTER" Sp. z o.o. w Tychach – Urbanowicach. Odpady ze zbiórki selektywnej są dostarczane do MPGO "MASTER" Sp. z o.o. w Tychach – Urbanowicach (tworzywa sztuczne), MMZRS Mysłowice (szkło), "Złomrex" Sp. z o.o. (złom) oraz do Skupu Surowców Wtórnych w Łęczynach.

W Łęczynach zorganizowanym systemem gospodarki odpadami objętych jest 95% mieszkańców gminy, z czego wynika, że jeszcze 795 mieszkańców, czyli ok. 200 lokali w ogóle nie obejmuje zorganizowany system wywozu odpadów.

Zgodnie z założeniami Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Łęczyny, wynika, że na terenie Łęczyn w okresie perspektywicznym należy:

Do roku 2006:

- objąć wszystkich mieszkańców systemem zorganizowanego wywozu odpadów zmieszanych,

- zapewnić odzysk i recykling odpadów biodegradowalnych docelowo w ilości 275,76 Mg,
- selektywnie zebrać w celu demontażu i przekazania do recyklingu lub odzysku odpady wielkogabarytowe docelowo w ilości 54,32 Mg,
- oddać do odzysku lub recyklingu docelowo 81,64 Mg odpadów budowlano-remontowych,
- selektywnie zebrać 5,05 Mg odpadów niebezpiecznych w celu przekazania ich do unieszkodliwienia.

Lata 2007-2010:

W tym okresie musi następować dalszy rozwój gospodarki odpadami w celu:

- zapewnienia odzysku i recyklingu 423,89 Mg odpadów biodegradowalnych w 2010 roku,
- poddania procesowi odzysku lub recyklingu odpadów wielkogabarytowych w ilości 176,80 Mg docelowo,
- zapewnieniu odzysku 242,77 Mg odpadów budowlano-remontowych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych do 2010 r.,
- selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych docelowo w ilości 17,85 Mg w 2010 r.,
- współdziałania w rozwoju MPGO MASTER Sp. z o.o..

Lata 2011-2015:

Również w tych latach należy:

- zebrać i poddać odzyskowi lub recyklingowi 833,83 Mg odpadów biodegradowalnych,
- zebrać w celu przekazania do odzysku lub recyklingu odpady wielkogabarytowe docelowo w ilości 253,39 Mg,
- przekazać do odzysku 411,20 Mg odpadów budowlano-remontowych z ogółu wytworzonych w 2015 r.,
- selektywnie zebrać 30,70 Mg odpadów niebezpiecznych w celu ich dalszego przekazania do unieszkodliwienia.

Ochrona gleb

Łęczyny zajmują obszar o powierzchni 3104 ha i nie posiadają zwartej zabudowy. Pomiędzy poszczególnymi dzielnicami rozciągają się pola, lasy i tereny przemysłowe. Użytki rolne zajmują 60% powierzchni, z czego 36% stanowią

grunty orne, 18% łąki, 5% pastwiska, 1% sady. Lasy zajmują 15% powierzchni Gminy, a pozostałe grunty, w tym nieużytki, stanowią 24% powierzchni ogólnej.

Naturalna budowa geologiczna została naruszona w związku z pracami poszukiwawczymi, eksploatacyjnymi i składowaniem odpadów pogórnich. Przekształcenia te są spowodowane przede wszystkim przez eksploatację górnictw i dotyczą głównie środowiska glebowego (eksploatacja surowców nieodnawialnych, mechaniczne zniszczenie gleby i degradacje gruntów, zniekształcenie budowy i rzeźby terenu, zanieczyszczenie pokrywy glebowej i szaty roślinnej).

Na terenie Gminy występują następujące typy gleb:

- gleby biellicowe i pseudobiellicowe – 54%
- gleby brunatne – 39,5%
- czarne ziemie – 4,6%
- rędziny – 1,6%
- gleby glejowe, bagienne i murszowe – 0,3%

Ochrona powietrza

Emisja pyłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu bieruńsko – łęczyńskiego wynosi 0,3 tys. ton/rok, a gazowych 146 tys. ton/rok. Głównym emitorem zanieczyszczeń na terenie gminy jest Nadwiślańska Spółka Energetyczna Sp. z o.o. w Brzeszczach, która prowadzi eksploatację ciepłowni należącej do KWK "Ziemowit". Ciepłownia spełnia rolę źródła systemu ciepłowniczego w mieście. Pracują w niej cztery kotły opalane węglem kamiennym. Na terenie miasta działają również kotłownie zaopatrujące w ciepło zakłady przemysłowe, obiekty użyteczności publicznej i obiekty usługowe. Wykorzystują one jako nośniki energii paliwo węglowe, gaz ziemny, olej opałowy oraz (w niewielkim stopniu) źródła energii odnawialnej.

Największym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest niska emisja (emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw na potrzeby grzewcze). Zabudowa mieszkaniowa, niepodłączona do systemów ciepłowniczych, posługuje się węglem kamiennym i koksem jako podstawowym nośnikiem energii cieplnej. Ze względów ekonomicznych wykorzystywany jest również węgiel niskiej jakości i muły węglowe.

29% mieszkańców (około 1200 osób) wykorzystuje gaz dla pokrycia potrzeb grzewczych. Po okresie wzrostu zużycia gazu, obecnie obserwuje się wyraźny spadek, spowodowany względami ekonomicznymi.

Ponad 20% energii cieplnej w skali roku jest uzyskiwane z kotłów węglowych i palenisk indywidualnych pracujących ze średnią sprawnością 55%.

Dla odbiorców indywidualnych niepodłączonych do systemu ciepłowniczego, głównym nośnikiem energii dla potrzeb cieplnych jest węgiel, miał węglowy i różnego rodzaju odpady oraz (w ograniczonym stopniu) gaz ziemny, olej opałowy, gaz płynny i biomasa.

Komunikacyjne źródła zanieczyszczeń

Zanieczyszczenia komunikacyjne oddziałują na środowisko w najbliższym otoczeniu drogi, a ich wpływ maleje wraz z odległością. Łączna długość sieci drogowej – ulicznej na terenie Łęczyn wynosi 104 km, w tym 53 km dróg gminnych (47 km o nawierzchni twardej), 40 km dróg powiatowych, 5 km dróg wojewódzkich, 6 km dróg krajowych. Drogi powiatowe i gminne pełnią funkcje powiązań ruchu kołowego dla ośrodka regionalnego (powiatowego) i lokalnego.

W Gminie obszary o szczególnych utrudnieniach ruchu są zlokalizowane w centrum Łęczyn (skupisko budownictwa mieszkaniowego, usługowego i związany z tym ruch pieszy, parkowanie pojazdów i ruch tranzytowy) oraz na drogach dojazdowych do kopalni "Ziemowit" (przejazd ciężarówek z węglem na ul. Hołodunowskiej, Oficerskiej, Ułańskiej, Łędzińskiej i Pokoju).

Łęczyny posiadają bardzo dobrze rozwiniętą sieć dróg w porównaniu z innymi miastami powiatu: 3,4 km/km² (średnia dla powiatu wynosi 2,4 km/km²). Na 1000 mieszkańców Łęczyn przypada 6,4 km dróg. Na poziom emisji spalin wpływ ma dostęp do publicznych środków transportu oraz wzrost natężenia transportu indywidualnego. Obecnie standardy zbiorowego transportu pasażerskiego obniżają się, przy jednoczesnym rozwoju transportu indywidualnego. Sytuacja ta ma negatywny wpływ m.in. na powietrze atmosferyczne. Liczba zarejestrowanych samochodów w Łęczynach wynosi 270 na 1000 mieszkańców i jest wyższa od średniej krajowej (250 samochodów na 1000 mieszkańców), i wyższa od średniej powiatowej (255 samochodów na 1000 mieszkańców).

Ochrona przed hałasem

Emisja hałasu do środowiska ma kilka źródeł: niską jakość dróg, wzrost zatłoczenia systemu drogowego, nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny przy braku systemu obwodnic, a także sytuację przemysłową Miasta.

Hałas przemysłowy obejmuje wszelkie źródła dźwięku na terenie zakładu. Działalność gospodarcza w Łęczynach jest zróżnicowana i obejmuje m.in. wydobywanie węgla kamiennego, produkcję i sprzedaż materiałów i usług budowlanych, usługi transportowe, mechanikę pojazdową oraz zakłady przetwórcze, mięsne i piekarnicze. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy oferują usługi o charakterze komercyjnym. Działalność tych podmiotów kształtuje klimat akustyczny sąsiadujących z nimi terenów.

Stan dróg na terenie Miasta jest zróżnicowany, występują drogi bardzo zniszczone, jak i takie, których stan jest uważany za zadowalający. Duże natężenie ruchu lokalnego, przy nakładaniu się ruchu tranzytowego na kierunku Tychy – Mysłowice stwarza uciążliwości akustyczne na terenach położonych wzdłuż głównych ciągów drogowych. Największy poziom hałasu występuje wzdłuż DK 1 oraz ulic o największym natężeniu ruchu pojazdów osobowych i ciężarowych (tzn. ul. Łędzińska, Hołodunowska, Gwarków, Oficerska, Pokoju).

Pomiary hałasu komunikacyjnego i kolejowego wykazały, że dopuszczalne poziomy hałas w porze dnia są przekraczane do 7 dB, natomiast w nocy nie przekraczają granic norm. Badania przeprowadzono w punktach szczególnie narażonych na hałas, tzn. przy rondzie (ul. Łędzińska) i na przystanku autobusowym przy torach kolejowych (skrzyżowanie ulic Łędzińskiej i Pokoju).

Ochrona przyrody

Na stan przyrody w Mieście silnie wpłynęła działalność człowieka. Generalnie dominują tereny znacznie przetworzone, w obrębie których brak na ogół wartościowych elementów.

Na terenie Miasta działają dwa koła łowieckie, gospodarujące w obrębie dwóch obwodów łowieckich: polnego i leśnego. W kategorii gruntów wyłączonych z gospodarki łowieckiej, stanowiących wysoki wskaźnik (29%) powierzchni Gminy, dominują tereny zurbanizowane. Tereny użytkowane łowiecko to otwarte tereny rolnicze w północnej i zachodniej części Gminy, izolowane obszary leśne w południowej i wschodniej części, przechodzące na tereny sąsiednich gmin (Imielina i Chełmu Śląskiego) oraz mniejsze cieki wodne. Odłów ptaków i ssaków

stanowiących zwierzynę łowną wpływa w niewielkim stopniu na zmiany ilościowe w faunie Miasta.

Lasy i grunty leśne stanowią 14,7% powierzchni ogólnej powiatu bieruńsko – łędzińskiego. Łączna powierzchnia lasów na terenie Gminy wynosi 473 ha (15,2% powierzchni ogólnej Gminy) i jest nieco wyższa od średniej powiatowej, ale dwukrotnie niższa od średniej wojewódzkiej (32,4%). 90% powierzchni leśnej jest administrowane przez Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Katowice. Lasy prywatne i komunalne leżą w rozproszonych enklawach.

W strukturze siedliskowej typów lasów na terenie Gminy dominuje bór mieszany wilgotny oraz bór i las mieszany świeży. Te typy przeważają w 90% całości siedlisk leśnych. Dominujące gatunki to sosna, brzoza i dąb szypułkowy. Najliczniej reprezentowane są drzewa młode i średniej klasy wiekowej. Powierzchnia drzewostanów starszych klas wiekowych jest nieproporcjonalnie niska.

Gospodarka lasami obejmuje następujące kategorie prac: użytkowanie rębne, przedrębne i hodowlę lasu.

Na terenie Gminy kumulują się negatywne zjawiska biotyczne i antropogeniczne, osłabiające istniejące drzewostany i całe ekosystemy leśne. Lasy ochronne leżą w strefie oddziaływania przemysłu ciężkiego zlokalizowanego w Tychach, Bieruniu, Oświęcimiu i całej aglomeracji katowickiej. Lokalne degradacje siedlisk leśnych mogą być skutkiem szkód górniczych w zasięgu działania KWK "Ziemowit", co prowadzi do powstania bezodpływowych zapadlisk i podtopień gruntów.

Niewielka ilość terenów (160 ha w skali powiatu) nadaje się do zalesienia. Do zalesienia przewidziane są przede wszystkim grunty trwale odłogowane wokół lokalnych kompleksów leśnych oraz nieużytki w strefie silnego podtapiania gruntów wskutek eksploatacji podziemnych złóż węgla kamiennego. W skali Gminy można zalesić 2 – 5 ha gruntów rolnych rocznie.

Tereny zieleni urządzonej w mieście są ogólnie zaniedbane. Gmina realizuje wieloletni, gruntowny proces przebudowy skwerów, zieleńców, zieleni osiedlowej i przydrożnej. Do chwili obecnej na terenie Miasta nie utworzono żadnego obiektu ani obszaru ochrony przyrody. Ustawa o ochronie przyrody (Dz. U. Z 2001 r. Nr 99 p. 1079 z późn. zm.) pozwala na objęcie ochroną prawną drzew pomnikowych, użytków ekologicznych oraz zespołów przyrodniczo – krajobrazowych. Tego typu obiekty stanowią niewielki odsetek powierzchni Miasta.

1.7. Struktura wykształcenia populacji

Struktura wykształcenia mieszkańców Miasta Łęczyny za rok 2002 przedstawia się następująco:

Tabela 5: Struktura wykształcenia mieszkańców Łęczyn w roku 2002

	Ogółem	Procent %
Wykształcenie	13112	100,00%
Wyższe	619	4,83%
Policealne	189	1,66%
Średnie	3158	25,42%
Zasadnicze zawodowe	4769	36,80%
Podstawowe ukończone	3927	30,44%
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	97	0,85%

Źródło: Narodowy spis powszechny za 2002 r.

Największa grupa mieszkańców Łęczyn posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe. Prawie 5% może wykazać się wykształceniem wyższym. Sytuacja ta znajduje negatywne odzwierciedlenie na rynku pracy.

1.8. Lokalny rynek pracy

Restrukturyzacja przemysłu górniczego spowodowała konieczność zmiany struktury zatrudnienia w Mieście. Co prawda grupa zatrudnionych w przemyśle państwowym jest wciąż największa liczebnie, jednak wyraźnie widoczna jest tendencja do odchodzenia od przemysłu na rzecz sektora usług. Efektem przekształceń jest rozwój sektora prywatnego oraz zmiany na rynku pracy, które wymuszają wzrost lokalnej przedsiębiorczości. Coraz większą rolę odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa. Mają one bezpośredni wpływ na rozwój lokalny.

Ogółem w Łęczynach działają 822 (stan na 11.07.2005r.) samodzielne podmioty gospodarcze, prowadzące działalność produkcyjną, handlową i usługową. Również firmy krajowe i międzynarodowe ulokowały inwestycje na terenie Miasta (np. koncern naftowy Orlen, niemiecka firma zajmująca się kruszywami budowlanymi Dyckerhoff, koncern handlowy Ahold).

Pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości jest ściśle związane z kształtowaniem systemu edukacji – przekształceniami w systemie oświatowym i postawach wobec kształcenia. Najwięcej osób, które podjęły własną działalność gospodarczą,

znajduje się w grupie osób z wykształceniem wyższym (77% wszystkich osób prowadzących działalność gospodarczą na terenie Miasta).

Struktura miejsca zatrudnienia w roku 2000 przedstawia się następująco:

Tabela 6: Struktura miejsca zatrudnienia w Łęczynach w roku 2000

Miejsce zatrudnienia	Odsetek mieszkańców
Gospodarstwo rolne	0,90%
Zakład państwowy	24,90%
Zakład miejski	2,39%
Zakład spółdzielczy	0,35%
Zakład prywatny	17,46%
Własna działalność gospodarcza	2,47%
Bezrobotni	14,63%
Osoby uczące się	3,90%
Emeryci/renciści	33,00%

Źródło: Raport z badań „Łęczyny 2000”

Współczynnik aktywności zawodowej mieszkańców Łęczyn w 2002 r. wyniósł 40,2% i był nieco wyższy od średniej wojewódzkiej (39,9%).

Tabela 7: Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2002r.

	Łęczyny	Województwo śląskie	Powiat bieruńsko - łęczyński
Pracujący	40,20%	39,90%	32,65%
Bezrobotni	9,40%	10,50%	5,34%
Bierni zawodowo	50,40%	49,60%	62,01%

Źródło: Narodowy Spis Powszechny za 2002 r.

1.9. Bezrobocie w mieście

Wskaźnik bezrobocia za rok 2002 w Mieście Łęczyny wyniósł 7,45% (1181 bezrobotnych na 15842 mieszkańców). Wysoki odsetek kobiet bezrobotnych (57,75%) oznacza, że mężczyźni posiadają większe szanse na zatrudnienie. Ponad 46% bezrobotnych pozostaje bez pracy ponad 13 miesięcy, co zmniejsza szansę ponownego zatrudnienia, dotykając przede wszystkim kobiety i osoby

o niskich kwalifikacjach. Większość osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęczynach to właśnie kobiety i osoby długotrwale bezrobotne. Bezrobocie dotyka wszystkie osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym.

Stopa bezrobocia w powiecie bieruńsko-łędzimskim według stanu na marzec 2004 r. wynosiła 11,9% i była niższa od średniej krajowej i wojewódzkiej. Odsetek ten wyniósł 20,6% w skali kraju i 18,0% w skali województwa śląskiego. Poniżej przedstawiono analizę struktury bezrobocia w poszczególnych miastach powiatu bieruńsko-łędzimskiego i w mieście Tychy.

Tabela 8: Bezrobocie na terenie powiatu bieruńsko-łędzimskiego i miasta Tychy w marcu 2004 r.

Obszar	Bezrobotni ogółem/ kobiety		Z prawem do zasiłku		Osoby poprzednio pracujące		Osoby w wieku 18-24 lat		Absolwenci		Niepełnosprawni		Pobierający zasiłek przedemerytalny		Pobierający świadczenia przedemerytalne	
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
Tychy	11062	6267	1164	551	8069	4615	3282	1634	797	439	315	164	1334	843	1592	874
Powiat bier-łędz.	2957	1664	275	124	2030	1037	1040	512	248	136	67	33	227	170	360	244
Bieruń	1068	591	103	50	755	409	389	193	91	47	28	15	83	67	146	99
Bojszowy	283	153	28	12	211	109	110	54	28	17	4	2	32	24	59	36
Chełm Śląski	281	169	24	11	191	112	87	47	24	16	1	0	40	30	33	20
Imielin	368	198	48	19	248	131	107	49	30	15	9	3	28	18	59	36
Łęczyny	957	553	72	32	625	276	347	169	75	41	25	13	44	31	63	53

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach

Tabela 9: Bezrobocie na terenie powiatu bieruńsko-łędzimskiego i miasta Tychy w marcu 2004 r.

Obszar	Bezrobotni ogółem/ kobiety		Z prawem do zasiłku		Osoby poprzednio pracujące		Osoby w wieku 18-24 lat		Absolwenci		Niepełnosprawni		Pobierający zasiłek przedemerytalny		Pobierający świadczenia przedemerytalne	
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
Tychy	11062	6267	10,5%	47,3%	72,9%	57,2%	29,7%	49,8%	7,2%	55%	2,80%	52%	12%	63,2%	14,4%	54,9%
Powiat bier-łędz.	2957	1664	9,3%	45%	68,7%	56%	35,2%	49,2%	8,4%	54,8%	2,3%	49,2%	7,7%	74,9%	12,2%	67,8%
Bieruń	1068	591	9,6%	48,5%	70,7%	54,2%	36,4%	49,6%	8,5%	51,6%	2,6%	53,6%	7,8%	80,7%	13,7%	67,8%
Bojszowy	283	153	9,9%	42,8%	74,6%	51,6%	38,9%	49%	9,9%	60,7%	1,4%	50%	11,3%	75%	20,8%	61%
Chełm Śląski	281	169	8,5%	45,6%	68%	58,6%	30,9%	54%	8,5%	66,6%	0,3%	0%	14,2%	75%	21%	61%
Imielin	368	198	13%	39,6%	67,4%	52,8%	29%	45,8%	8,2%	50%	2,4%	33,3%	7,6%	64,3%	16%	61%
Łęczyny	957	553	7,5%	44,4%	65,3%	44,2%	36,2%	48,7%	7,8%	54,7%	2,6%	52%	4,6%	70,4%	6,6%	84,1%

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach

Tabela 10: Liczba bezrobotnych w powiecie bieruńsko – ledzimskim i w mieście Tychy na przestrzeni lat 1999-2004

Gminy	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach											
	1999		2000		2001		2002		2003		IV 2004	
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
Ogółem/kobiety												
Powiat bier.-łędz.	1707	1169	2261	1452	3121	1826	2965	1657	2811	1640	2868	1653
Bieruń	628	420	860	564	1203	679	1136	629	1052	600	1031	583

	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach											
Bojszowy	164	122	213	136	288	168	273	141	240	138	257	149
Chełm Śląski	174	125	230	146	312	188	279	177	273	166	275	166
Imielin	189	132	264	165	373	211	338	185	359	202	362	200
Łęczyny	552	370	694	441	945	580	939	525	887	534	943	555
Tychy	5452	3594	6896	4378	8969	5255	8506	4742	7808	4576	7868	4535

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach

Tabela 11: Odsetek bezrobotnych w powiecie bieruńsko – łęczyńskim i w mieście Tychy na przestrzeni lat 1999-2004

Gminy	Odsetek zarejestrowanych bezrobotnych w latach											
	1999		2000		2001		2002		2003		IV 2004	
Ogółem/kobiety	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
Powiat bier.- łęcz.	100%	68,5%	100%	64,3%	100%	58,6%	100%	56%	100%	58,3%	100%	57,6%
Bieruń	36,8%	66,9%	38%	65,6%	38,6%	56,5%	38,4%	55,4%	37,4%	57%	36%	56,5%
Bojszowy	9,6%	74,4%	9,4%	63,8%	9,2%	58,3%	9,2%	51,6%	8,5%	57,5%	8,9%	58,0%
Chełm Śląski	10,2%	71,8%	10%	63,5%	10%	60,3%	9,4%	63,4%	9,7%	60,8%	9,6%	60,4%
Imielin	11%	69,8%	11,7%	62,5%	11,9%	56,6%	11,4%	54,7%	12,7%	56,3%	12,6%	55,2%
Łęczyny	33%	67%	30,7%	63,5%	30,3%	61,4%	31,7%	56%	31,5%	60,2%	32,8%	58,8%
Tychy	100%	66,%	100%	63,5%	100%	58,8%	100%	55,9%	100%	58,6%	57,6%	57,6%

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż wskaźnik bezrobocia w Łęczynach sukcesywnie wzrasta, w tempie szybszym niż średnia powiatu. Udział bezrobotnych z Łęczyn w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiecie wynosi 33%.

Liczba osób bezrobotnych w porównaniu z grudniem 2003 r. wzrosła o 7,89% w Łęczynach, o 5,19% w powiecie bieruńsko-łęczyńskim i o 4,17% w Tychach.

Grupą wymagającą szczególnego wsparcia są bezrobotni pozostający bez zasiłku, których liczba stopniowo wzrasta, przy coraz większym udziale kobiet. Liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku w Łęczynach wyniosła 33% ogólnej liczby w powiecie w 2004 r., w porównaniu z 32% w 1999 r.

Niepokojącym zjawiskiem jest wydłużający się czas pozostawania bez pracy, co zmniejsza szanse ponownego zatrudnienia. W 2002 r. 46,2% bezrobotnych w Łęczynach pozostawało bez pracy ponad 12 miesięcy.

Tabela 12: Bezrobotni w Łęczynach według czasu pozostawania bez pracy w 2004 r.

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	Odsetek
Do 1	8,00%
Od 1 do 3	15,00%
Od 3 do 6	14,00%
Od 6 do 12	15,00%
Od 12 do 24	18,00%
Powyżej 24	30,00%

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach

Bezrobocie dotyka szczególnie osoby młode, w wieku do 24 lat. Odsetek bezrobotnych w tej grupie jest najwyższy i od kilku lat otrzymuje się na podobnym poziomie:

Tabela 13: Struktura wiekowa bezrobotnych w Łęczynach

Wiek	31.12.2002r
Do 24 lat	38,3%
25-34 lata	25,4%
35-44 lata	22,0%
45-wzwyż	14,3%

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach z 2002 r.

Bezrobotni legitymujący się wyższym wykształceniem stanowią w powiecie bieruńsko – łęczyńskim 4,4% ogółu, z czego 19% to bezrobotni z terenu Łęczyn. Wykształceniem średnim zawodowym lub policealnym może wykazać się 22% ogółu bezrobotnych w powiecie, z czego 31,6% to bezrobotni z Łęczyn. Wykształcenie średnie ogólnokształcące posiada 5,9% bezrobotnych w powiecie (w tym 33% bezrobotnych z Łęczyn). Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowią 44,6% ogółu bezrobotnych w powiecie (32% bezrobotnych z Łęczyn). Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym lub niepełnym wynosi 23%, z czego 36,4% to bezrobotni mieszkańcy Łęczyn. Dane te wskazują na bezpośrednią zależność możliwości znalezienia pracy od poziomu wykształcenia, co obrazuje poniższa tabela:

Tabela 14: Bezrobotni według wykształcenia na terenie powiatu bieruńsko – łęczyńskiego w 2004 r.

Miasto	Wykształcenie wyższe		Wykształcenie policealne, średnie zawodowe		Wykształcenie średnie ogólnokształcące		Wykształcenie zasadnicze		Wykształcenie podstawowe i niepełne	
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
Powiat bier.-łęcz.	131	91	655	437	176	142	1317	638	678	356
Bieruń	53	36	208	138	60	47	492	241	255	129
Bojszowy	9	7	62	41	16	13	145	64	51	28
Imielin	30	20	94	59	24	20	145	65	75	34
Chelm Śląski	14	8	84	58	17	14	116	61	50	28
Łęczyny	25	20	207	141	59	48	419	207	247	137

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach

Największa liczba bezrobotnych (30%) w Łęczynach pozostaje bez pracy ponad dwa lata, co przekłada się na większe trudności ze znalezieniem pracy. Odsetek ten jest porównywalny ze średnią powiatową (30,4%).

Odsetek bezrobotnych mieszkańców Łędzin na tle powiatu bieruńsko – łędzińskiego przedstawia się następująco:

ogółem – 33%

kobiety – 33%

osoby z prawem do zasiłku – 26%

osoby poprzednio pracujące – 30,8%

osoby w wieku 18 – 24 lat – 33,3%

absolwenci – 30,2%

niepełnosprawni – 37,3%

osoby pobierające zasiłek przedemerytalny – 19,3%

osoby pobierające świadczenia przedemerytalne – 17,5%

Spośród osób korzystających z pomocy społecznej w Łędzinach, 67,2% pobierało zasiłek okresowy z powodu braku możliwości zatrudnienia w 1999 r. W 2000 r. było to 83,9%, a w 2001 r. nie przyznano takich zasiłków. W 2002 r. odsetek ten wyniósł 81,2%, a w 2003 r. 86,7%. Bezrobocie jest więc jednym z podstawowych problemów dotyczących społeczność Łędzin.

Tabela 15: Odsetek bezrobotnych z Łędzin objętych programem aktywnego przeciwdziałania bezrobociu

Program	2002	2003
Prace interwencyjne	1,01%	0,79%
Roboty publiczne	0,34%	4,24%
Umowy absolwenckie	0,34%	4,2%
Stáže absolwenckie	2,03%	4,56%
Szkolenia	0,34%	4,25%

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach

Wśród aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu najwięcej środków przeznaczono na pomoc dla absolwentów (stáže i umowy absolwenckie) oraz roboty publiczne. W powiecie stopniowo rośnie liczba pożyczek udzielanych z Funduszu Pracy (w 1999 r. przeznaczono na ten cel 272.700 zł, a w 2003 r. 1.003.800 zł, a więc o 292% więcej).

Zmiany skali bezrobocia w Łędzinach związane są z restrukturyzacją zatrudnienia w sektorze górnictwa. Duże znaczenie ma więc tworzenie dogodnych warunków do powstania nowych zakładów pracy różnych branż w celu uniezależnienia egzystencji mieszkańców Miasta od jednego pracodawcy, czyli kopalni.

1.10. Warunki i jakość życia mieszkańców

Ocena mieszkańców

Badania przeprowadzone w 2000 r. na reprezentatywnej grupie 5% mieszkańców Łęczyn wykazały, że ich ocena warunków życia jest pozytywna, przy czym prognozy na najbliższe lata są bardziej ostrożne. Wprawdzie 40% mieszkańców uważa, że będą one lepsze niż te, które minęły, ale tylko 10% sądzi, że będą one zdecydowanie lepsze. 18% mieszkańców Łęczyn postrzega najbliższe lata pesymistycznie.

Infrastruktura handlowo-usługowa została uznana za wystarczającą. Jako najważniejsze problemy wymieniono poprawę stanu dróg (68,8% respondentów), brak perspektyw dla młodzieży (67,4%) oraz zagrożenie bezrobociem (63,3%).

Model wykształcenia

W ostatnich dziesięcioleciach model życia i pracy mieszkańców Łęczyn był kształtowany przez dominację kopalń, oferujących dobre warunki płacy i liczne przywileje. Absolwenci szkół podstawowych dążyli więc do szybkiego usamodzielnienia się kosztem niskiego poziomu wiedzy i umiejętności. Ich wybór padał często na Zasadniczą Szkołę Zawodową, która przyjmowała praktycznie wszystkich chętnych.

Struktura tych wyborów uległa zmianie po 1989 r. Zmiany polityczno-społeczne, restrukturyzacja gospodarki (na Śląsku szczególnie w sektorze górnictwa), zmiany w sieci szkolnictwa ponadpodstawowego i jego kierunków to główne przyczyny, które wymuszają dostosowanie się do wymogów rynków pracy, a więc wybór kierunków kształcenia. Miasto dąży do upowszechnienia kształcenia na poziomie średnim oraz zachęca do kontynuowania nauki na poziomie szkół wyższych. W 1995 r. powstał program stypendiów miejskich dla studentów kształcących się na kierunkach corocznie określanych przez Radę Miasta.

W 1996 r. Zasadnicza Szkoła Górnicza została przekształcona w Zespół Szkół Nr 1, w którego skład wchodzi: Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Zasadnicza Szkoła Wielozawodowa, Liceum Zawodowe o profilu elektronicznym, Liceum Profilowane o profilu elektronicznym, Liceum Ekonomiczne, Technikum o profilu ekonomicznym i elektrycznym i Liceum Ogólnokształcące o profilu ścisłym, humanistycznym, ogólnym oraz matematyczno-informatycznym. W celu zmiany niekorzystnej struktury wykształcenia mieszkańców Łęczyn niezbędne jest wzbogacenie oferty kształceniowej w szkołach średnich.

Od 1996 r. obserwuje się stopniowy wzrost zainteresowania absolwentów łęczyńskich szkół kształceniem w szkołach średnich oferujących możliwość zdobycia dyplomu maturalnego. W 2002 r. 46% absolwentów gimnazjów w powiecie bieruńsko – łęczyńskim wybrało naukę w liceum, a 53% w szkole zawodowej. Poniższa tabela przedstawia strukturę wyborów szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych wśród absolwentów łęczyńskich szkół.

Tabela 16: Struktura wyborów szkół ponadpodstawowych wśród uczniów szkół łęczyńskich w latach 1998-2003

Lata	Liczba absolwentów	Odsetek uczniów wybierających naukę w LO, LE lub LZ	Odsetek uczniów wybierających naukę w szkołach zawodowych
1998	304	64,47%	35,53%
1999	304	76%	24%
2000	299	77%	23%
2001	—	—	—
2002	294	89%	11%
2003	279	96%	4%

Źródło: Dane Miejskiego Zarządu Edukacji

W celu stałego podnoszenia jakości miejskiego szkolnictwa konieczne jest poszerzanie wiedzy pozaprogramowej (poprzez system zajęć dodatkowych), rozwój bazy dydaktycznej, zmniejszenie liczebności uczniów w klasach i zmianowości oraz stałe podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej.

Połowa badanych mieszkańców Łęczyn pozytywnie ocenia poziom nauczania szkół na terenie Miasta, odczuwając jednocześnie potrzebę dalszej nauki dla siebie lub swoich dzieci. Również dostęp do oświaty jest oceniony pozytywnie. 30% badanych określiło rozwój kulturalny Miasta jako dobry, podobnie jak ilość imprez rekreacyjno-kulturalnych.

1.11. Życie kulturalne w mieście

Życie kulturalne w Łęczynach toczy się wokół trzech podstawowych form działalności: kulturalno-oświatowej, artystycznej i kulturalno-rekreacyjnej. Infrastrukturę kulturalną Miasta tworzą: Miejski Ośrodek Kultury, jedyna w powiecie sala widowiskowo-kinowa „Piast” o charakterze stałym, biblioteki oraz liczne stowarzyszenia i kluby zainteresowań (Towarzystwo Kulturalne im. Anielina Fabery, Klub Plastyka Kontrast, Pracownia Modelarska LOK, Towarzystwo Społeczno Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego, Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych, Łęczyńskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i ich Rodzin, Stowarzyszenie

na Rzecz Wspierania i Propagowania Działalności Izby Porodowej w Łędzinach „Nowe Życie”, Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Łędzińskiej im. Izydora Borzuckiego, Polski Związek Katolicko-Społeczny, OSP-Łędziny).

W wyniku prowadzonej działalności kulturalnej w Łędzinach ukształtowały się imprezy o charakterze stałym, takie jak: Przegląd Szkolnych Inscenizacji Bożonarodzeniowych, „Łędziny Moją Małą Ojczyzną”, „Najlepsi absolwenci łędzińskich szkół”, „Śląskie śpiewanie”, Dożynki Miejskie, Plenery Malarskie, Międzynarodowy Dzień Dziecka i festyny letnie.

W mieście działają rozmaite zespoły artystyczne i folklorystyczne.

Zespół „Łędzinianie” został założony w 1986 roku pod nazwą *Ziemowitki*. Obecnie zespół liczy 40 osób. Członkiniami zespołu są dwie poetki ludowe: Monika Bednorz i Aniela Mantaj, których wiersze znajdują się w repertuarze *Łędzinian*. Inną znaną członkinią jest Pelagia Górecka, która została *Ślązaczką roku 1999*. W zespole działa też grupa młodzieżowa, specjalizująca się w odtwarzaniu scenek rodzajowych w gwarze śląskiej.

Orkiestra Dęta KWK „Ziemowit” obecnie liczy 32 muzyków, którzy spotykają się na próbach raz w tygodniu. Przygotowuje programy na różne imprezy: festyny, dożynki, obchody barbórkowe, uroczystości kościelne, państwowe, miejskie i związkowe. Co roku orkiestra bierze udział w Przeglądzie Górniczych Orkiestr Dętych NSW SA, skąd przywozi dyplomy i puchary.

Szkolny Zespół „Pikolo” istnieje od 1998 roku. Działa przy Szkole Podstawowej nr 1 i obecnie liczy 25 dzieci - głównie uczniów klas II-VI. W swoim repertuarze ma piosenki ekologiczne, regionalne, harcerskie, biesiadne i rockowe. Największym osiągnięciem zespołu jest zdobycie Pucharu Burmistrza Miasta Łędziny w 2000 roku za adaptację pieśni śląskich w VII edycji konkursu *Śląskie Śpiewanie*.

Chór „Sursum Corda” powstał 9 stycznia 2002 roku przy hołdunowskiej parafii Chrystusa Króla. Jego inicjatorami byli: animator i mecenas rodzimej kultury, Joachim Pinocy oraz ksiądz dziekan Józef Przybyła. Obecnie w chórze śpiewa 36 osób, w tym 19 łędzinian (inni są mieszkańcami Imielina, Bierunia i Wesolej). Część członków to byli chórzyci imielińskiej "Harfy": Jadwiga Lis, Anna Musioł i Paweł Byczek. Ale są wśród nich także przedstawiciele najmłodszego pokolenia reprezentujący młodzież gimnazjalną: Joanna Musioł, Ewelina Magiera i Agnieszka Kanickia. Kierownikiem artystycznym chóru jest Przemysław Salamoński, a dyrygentem - Zofia Kostosz. Próby odbywają się co wtorek o godz.

W 2003r. powstał zespół „Blue Band”. Do repertuaru zespołu należą gatunki muzyczne takie jak: blues, swing, jazz, rock and roll. Muzycy grają na trąbkach, saksofonie, puzonie, gitarach, perkusji i organach. Zespół prowadzi Piotr Musioł, który przygotowuje także aranżacje muzyczne. W skład zespołu wchodzi 11 osób, w przedziale wiekowym od 15 do 45 lat. Próby otwarte odbywają się w piątki od godz. 20⁰⁰ w sali widowiskowo-kinowej *Piast*.

Na terenie Miasta działają również związki i kluby sportowe: Fundacja Rozwoju Sportu, Kultury Fizycznej i Turystyki, Miejski Klub Sportowy „Łęczyny”, Klub Tenisa Stołowego „Łęczyny”, Klub Strzelectwa Sportowego LOK „Delta”, Uczniowski Klub Sportowy „Orka”, Klub Skatowy OSP Łęczyny, Klub Szachowy „Górnik Łęczyny”, Polski Związek Wędkarski – Koło Łęczyny Nr 32, Klub Sportowego Tańca Towarzyskiego „Crazy Dance” oraz Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny „Centrum” i Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny „Nad Zalewem”. Zróżnicowany charakter działalności wymienionych instytucji świadczy o zaangażowaniu mieszkańców Łęczyn w życie kulturalne miasta i regionu.

1.12. Przestępczość

Ochroną bezpieczeństwa w Mieście Łęczyny zajmuje się Komisariat Policji i Straż Miejska, wykonująca zadania wynikające z uchwały i aktów prawa miejscowego. Pomimo to obserwuje się stopniowy wzrost przestępczości na terenie całego Miasta, ze szczególnym uwzględnieniem niektórych dzielnic.

Ogólna liczba przestępstw na terenie Miasta Łęczyny wzrosła od 1999 r. o 65%. Szczególnie dotkliwie wzrosła liczba kradzieży (o 78% w porównaniu z 1999 r.), co negatywnie wpływa na kwestię bezpieczeństwa w Mieście. Wskaźnik wykrywalności przestępstw w 2002 r. wyniósł 51,5%, a w 2003 r. 51,7% i wykazuje niewielką tendencję wzrostową.

Tabela 17: Analiza przestępstw w wybranych kategoriach w latach 1999-2003 na terenie miasta Łęczyny

Rodzaj przestępstwa	1999	2000	2001	2002	2003
Zabójstwo	0	0	0	0	0
Rozbój	21	12	17	22	24
Pobicie	30	15	41	18	22
Kradzież z włamaniem	262	212	195	242	245
Kradzież	188	228	224	287	335
Inne przestępstwa	146	143	243	337	444
Ogółem	647	610	720	906	1073

Źródło: Dane Komisariatu Policji w Łęczynach, 2004 r.

Liczba ujawnionych wykroczeń wzrosła w roku 2003 o 37% w porównaniu z 2002 r., z kolei liczba wykrytych przestępstw wzrosła o 24%. Poziom bezpieczeństwa jest szczególnie niski na terenie dzielnicy nr 7. Najczęściej występujące na tym terenie przestępstwa to kradzież i kradzież z włamaniem. Najwyższym poziomem bezpieczeństwa charakteryzuje się dzielnica nr 11. Jednak również na tym terenie wzrasta liczba przestępstw, szczególnie kradzieży.

W celu czytelnego zobrazowania poziomu przestępczości w Łęczynach, Miasto zostało podzielone na następujące dzielnice:

Dzielnica nr 7: ul. Hołdunowska nr nieparzyste, osiedle Centrum I, II, ul. Łędzińska do ronda (w kierunku Bierunia) oraz ulice przyległe;

Dzielnica nr 8: osiedle Gwarków, ul. Hołdunowska nr parzyste od 52, ul. Ruberga, Wandy, Ekonomiczna oraz ulice przyległe;

Dzielnica nr 9: ul. Hołdunowska nr parzyste do 52, ul. Ułańska, ul. Grunwaldzka, ul. Fredry oraz ulice przyległe;

Dzielnica nr 10: ul. Pokoju, Długosza, Paderewskiego, Oficerska oraz ulice przyległe;

Dzielnica nr 11: Górki, Goławiec, Zamoście, ul. Łędzińska od ronda (w kierunku Bierunia) oraz ulice przyległe.

Tabela 18: Analiza przestępstw na terenie miasta Łęczyny w rozbiciu na poszczególne dzielnice za okres 2002 r. – 2003 r.

	Cały rejon Łęczyn	Dzielnica nr 7	Dzielnica nr 8	Dzielnica nr 9	Dzielnica nr 10	Dzielnica nr 11
Przestępstwa w 2002 r.	389	119	66	63	101	40
Wykroczenia w 2002 r.	478	148	104	89	112	25
Przestępstwa w 2003 r.	478	124	85	83	128	58
Wykroczenia w 2003 r.	655	190	156	111	137	44

Źródło: Dane Komisariatu Policji w Łęczynach, 2004 r.

Tabela 19: Analiza odsetka przestępstw na terenie miasta Łęczyny w rozbiciu na poszczególne dzielnice za okres 2002r – 2003 r.,

	Cały rejon Łęczyn	Dzielnica nr 7	Dzielnica nr 8	Dzielnica nr 9	Dzielnica nr 10	Dzielnica nr 11
Przestępstwa w 2002 r.	389	31%	17%	16%	26%	10%
Wykroczenia w 2002 r.	478	32%	22%	17%	23%	6%
Przestępstwa w 2003 r.	478	26%	18%	17%	26%	13%
Wykroczenia w 2003 r.	638	30%	25%	17%	21%	7%

Źródło: Dane Komisariatu Policji w Łęczynach, 2004 r.

W badaniu przeprowadzonym w 2000 r. mieszkańcy Łęczyn pozytywnie zaopiniowali poziom bezpieczeństwa w Mieście. Jedynie 10% ankietowanych wyraziło zdanie, iż warunki te są niedostateczne.

1.13. Aktywizacja i pomoc społeczna

Łęczyny są silnie związane z monokulturą górnictwem. W dobie restrukturyzacji tego sektora niezbędne są działania zmierzające do zróżnicowania struktury zatrudnienia mieszkańców i zmiany ich wykształcenia. Należy także dążyć do uatrakcyjnienia warunków życia mieszkańców, tworzenia nowych miejsc pracy i przyciągania nowych inwestorów. W związku z tym Urząd Miasta Łęczyny wyznaczył trzy podstawowe kierunki zmian dążące ku aktywizacji społecznej i zwiększenia atrakcyjności Miasta:

- stworzenie alternatywnych do górnictwa miejsc pracy i zwiększenie aktywności gospodarczej mieszkańców;
- podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców do co najmniej średniego i pomoc w przebranżowieniu się górników;
- stworzenie lepszych warunków życia mieszkańców i potencjalnych inwestorów.

Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Grupą szczególnie wymagającą wsparcia są bezrobotni. Pomoc w tej grupie obejmuje szkolenie osób bezrobotnych i ich przekwalifikowanie, powołanie do

życia biura doradztwa zawodowego, pomoc prawną i finansową dla osób zakładających własną działalność gospodarczą.

W związku z pogorszeniem sytuacji życiowej, dotyczącej potrzeb materialnych, majątkowych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych itd., bezrobotni są jedną z najliczniejszych grup korzystających z pomocy społecznej w Łęczynach. Bezrobotni korzystający z pomocy społecznej stanowią 25% ogółu wszystkich bezrobotnych w Łęczynach. Większość osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia to osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby w wieku największej aktywności zawodowej.

Tabela 20: Wiek i płeć osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej

Kobiety		Mężczyźni	
Wiek	Liczba osób	Wiek	Liczba osób
18 – 25 lat	53	18 – 25 lat	38
26 – 40 lat	61	26 – 40 lat	58
41 – 55 lat	54	41 – 55 lat	50
Powyżej 55 lat	5	Powyżej 55 lat	4

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęczynach za 2002 r.

Wsparcia wymaga również grupa młodych osób bezrobotnych, a zwłaszcza absolwentów szkół zawodowych i średnich. Osoby bezrobotne korzystające ze świadczeń społecznych legitymują się następującym wykształceniem:

Tabela 21: Struktura wykształcenia osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej w Łęczynach

Wykształcenie	Kobiety	Mężczyźni
Podstawowe, niepełne podstawowe, specjalne	64	53
Zawodowe	84	83
Średnie	25	14

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2002 r.

Najliczniej reprezentowaną grupą wśród osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń społecznych są osoby z wykształceniem zawodowym.

Osoby bezrobotne korzystające z pomocy społecznej otrzymują najczęściej świadczenia w formie zasiłku celowego finansowane z budżetu Gminy. W 2002 r. wysokość środków przeznaczonych na zasiłki celowe wyniosła 264 992 zł, z czego 201 520 zł przeznaczono na realizację zasiłków celowych dla osób i rodzin bezrobotnych. Średnia kwota zasiłku celowego na 1 rodzinę wyniosła 880 zł rocznie, czyli 73 zł na 1 rodzinę miesięcznie.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia stanowią 52% wszystkich korzystających z pomocy społecznej. Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia notuje się systematyczny wzrost ilości osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 22: Ilość rodzin, którym w latach 1992 – 2002 przyznano świadczenia z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia

Lata	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba rodzin	31	110	128	142	100	117	135	119	133	185	229

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęczynie

Od początku funkcjonowania MOPS w Łęczynie rosły nakłady na świadczenia dla osób potrzebujących pomocy finansowej. Zaobserwowano coraz większy udział środków na działania zlecone przez państwo w ogólnej kwocie do dyspozycji MOPS. Większe nakłady finansowe były spowodowane gwałtownie rosnącą liczbą osób potrzebujących wsparcia. Pomocy udzielano tylko osobom kwalifikującym się do niej zgodnie z obowiązującymi przepisami, które ograniczają tę liczbę.

Tabela 23: Świadczenia finansowe w ramach zadań własnych i zleconych w MOPS w Łęczynie w latach 1998-2003

	Zadania własne	Zadania zlecone	Razem
1998	483.149	503.425	986.574
1999	563.146	540.480	1.103.626
2000	931.098	623.133	1.554.231
2001	931.649	723.295	1.654.944
2002	1.114.734	755.823	1.870.557
2003	1.219.391	688.435	1.907.826
Razem	6.209.465	3.834.591	9.077.758

Źródło: Dane MOPS w Łęczynie

Tabela 24: Liczba osób objętych pomocą przez MOPS w Łęczynie w latach 1998 - 2003

Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	Razem	Lata
579	191	532	1309	1998
499	132	450	1081	1999
505	137	449	1091	2000
583	125	488	1196	2001
640	164	582	1386	2002
647	202	602	1451	2003

Źródło: Dane MOPS w Łęczynie

Odsetek mieszkańców Łęczyny korzystających ze świadczeń finansowych w MOPS wykazuje tendencję wzrostową (8,6% w 2003 r.). W poniższej analizie wzięto pod uwagę osoby kwalifikujące się do udzielenia takiej pomocy zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Tabela 25: Przyczyny kwalifikujące do uzyskania świadczeń z pomocy społecznej w latach 1992 – 2002 w Łęczynach

Ubóstwo											
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba rodzin	-	-	-	-	30	26	31	26	36	72	53
Ochrona macierzyństwa											
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba rodzin	-	-	56	32	26	12	22	10	22	19	26
Bezrobocie											
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba rodzin	31	110	128	142	100	117	135	119	133	185	229
Niepełnosprawność											
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba rodzin	49	39	33	35	72	48	91	115	77	124	118
Długotrwała choroba											
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba rodzin	75	74	66	131	116	64	83	47	47	113	131
Bezradność w sprawach wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego											
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba rodzin	91	64	103	159	128	169	202	118	176	286	235
Alkoholizm											
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba rodzin	24	36	28	21	7	8	14	14	23	19	4
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego											
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba rodzin	11	9	9	8	6	4	5	2	1	4	1

Źródło: Dane MOPS w Łęczynach

W porównaniu z 1992 r. liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezdomności wzrosła sześciokrotnie, a z tytułu ubóstwa o 76% od roku 1996. Odsetek rodzin kwalifikujących się do uzyskania świadczeń w związku z ochroną macierzyństwa zmniejszył się w 2002 r. o 46% w porównaniu z 1994 r. Spadła też liczba rodzin alkoholików (o 17% od 1992 r.) oraz osób po pobycie w więzieniu (o 91% od 1992 r.). Liczba rodzin, w których przynajmniej jeden z członków jest niepełnosprawny wzrosła o 140% na przestrzeni lat 1992 – 2002. Liczba rodzin, w których jeden z członków dotknięty jest długotrwałą chorobą, wzrosła o 74%. Poważnym problemem jest wzrost liczby rodzin dotkniętych bezrobociem (o 638% w porównaniu z 1992 r.) lub bezradnych w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (o 158% od 1992 r.). Wysokość udzielanej przez MOPS pomocy jest uzależniona od niewielkich środków finansowych, spowodowanych trudną sytuacją finansową Miasta. Wśród potrzeb, których rozwiązanie leży w zakresie obowiązków gminy znajdują się:

- brak mieszkań socjalnych;
- nieodpowiednie warunki sanitarne w Domu Górnika;
- niewielki metraż, zbyt wielkie zagęszczenie w Mieszkaniu Kryzysowym;

- pokrycie kosztów utrzymania Świetlicy Socjoterapeutycznej i podniesienie jej warunków sanitarnych.

Szczególnie dotkliwy na terenie całego powiatu jest brak specjalistów z zakresu pracy z przemocą w rodzinie, brak środków na badania diagnostyczne, brak lokalnych ośrodków terapii i leczenia uzależnień oraz skomplikowana procedura uzyskiwania pomocy. Przyznane środki są wykorzystywane praktycznie w całości. Realizacja środków finansowych na wszystkie rodzaje działań przedstawia się następująco:

Tabela 26: Realizacja środków finansowych w MOPS Łęczyny

Lata	Realizacja środków
1998	99,77%
1999	99,94%
2000	99,64%
2001	99,74%
2002	95,98%
2003	96,94%

Źródło: Dane MOPS w Łęczynach

Niepokojący jest wysoki odsetek rodzin objętych pomocą nieprzerwanie od przynajmniej 5 lat, który wynosi 37,2%.

2. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO REGIONU.

2.1 Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego

Sejmik Województwa Śląskiego 4 lipca 2005 roku przyjął **Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020** Uchwałą nr II/37/6/2005. Strategia ta jest jednym z najważniejszych dokumentów wyznaczających kierunki rozwoju regionu.

Strategia jest koncepcją systemowego działania na rzecz długotrwałego i zrównoważonego rozwoju regionu. Wyznacza przyszłą pozycję Województwa Śląskiego w Polsce i w Europie jako regionu nowoczesnego i konkurencyjnego.

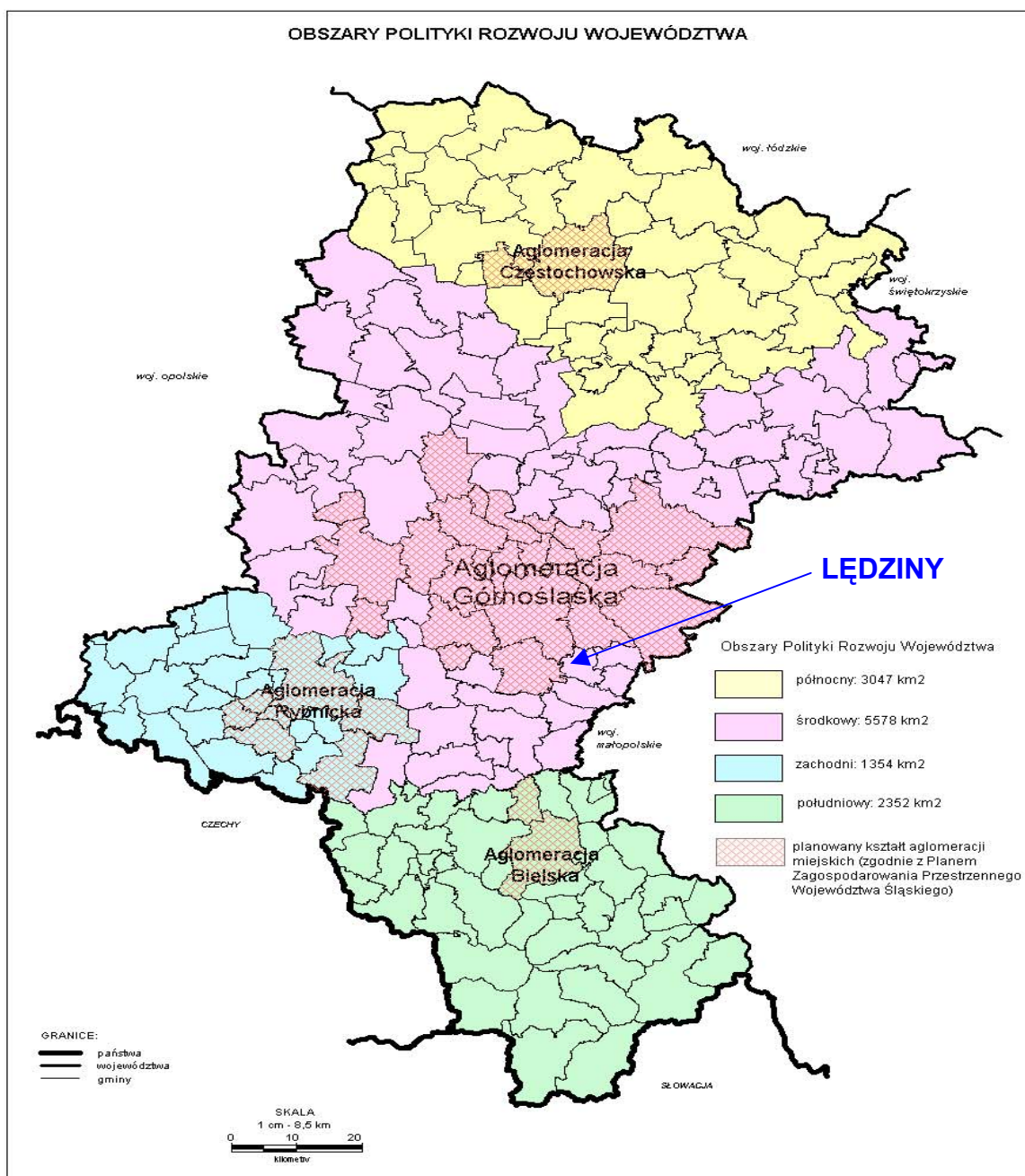
W ramach 3 pól strategicznych, dla których przeprowadzono analizę SWOT, zidentyfikowano po 2 priorytety dziedzinowe:

- w polu *Zasoby ludzkie, równość szans i zagadnienia społeczne* wyznaczono:
  - priorytet: edukacja, kultura, mobilność i aktywizacja zasobów ludzkich,
  - priorytet: integracja społeczna, bezpieczeństwo i zdrowie,
- w polu *Gospodarka, innowacyjność i inne ramowe uwarunkowania* wyznaczono:
  - priorytet: restrukturyzacja i rozwój gospodarki,
  - priorytet: innowacje, technologie, działalność B+R,
- w polu *Infrastruktura, aspekty przestrzenne, środowisko* wyznaczono:
  - priorytet: ochrona i kształtowanie środowiska oraz przestrzeni,
  - priorytet: transport, komunikacja i informacja,

ponadto wyznaczono 2 priorytety horyzontalne powiązane z wszystkimi polami:

- priorytet: współpraca międzyregionalna i międzynarodowa, w tym transgraniczna,
- priorytet: współpraca wewnątrzregionalna

Rys. 3: Obszary polityki województwa:

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020

Sukces rozwojowy województwa w dużej mierze zależy od racjonalnej, wewnątrzregionalnej organizacji procesów rozwojowych. Dlatego celowe jest organizowanie procesów rozwojowych na poziomie lokalnym w ramach czterech

zidentyfikowanych obszarów polityki rozwoju, które odpowiadają wyznaczonym w Planie Zagospodarowania Przestrzennego obszarom metropolitalnym.

Rozwój w wyżej wymienionych aspektach będzie realizowany poprzez **CELE**:

- I. Wzrost wykształcenia mieszkańców oraz ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych w poczuciu bezpieczeństwa społecznego i publicznego.
- II. Rozbudowa oraz unowocześnienie systemów infrastruktury technicznej.
- III. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki.
- IV. Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

Zgodnie ze Strategią w województwie śląskim koniecznością jest budowa oraz unowocześnianie infrastruktury ochrony środowiska na całym jego obszarze. Jej wysoka jakość będzie przyczyniała się do wzrostu konkurencyjności regionu. Infrastruktura środowiskowa w zakresie gospodarki wodnej powinna zapewniać dostawę odpowiedniej ilości wody pitnej oraz zbieranie, oczyszczanie i zrzut ścieków. Szczególną uwagę trzeba zwrócić na zintegrowane projekty wodne, które powinny brać pod uwagę zarówno jakość, jak i ilość wody w dorzeczach, wymaga to m.in. porozumień ponadregionalnych np. w zakresie ochrony rzek. Budowa infrastruktury środowiskowej w zakresie gospodarki wodnej powinna łączyć w miarę możliwości retencję wód oraz gospodarcze i rekreacyjne jej wykorzystanie.

Szczególną uwagę należy zwrócić na przebudowę systemu retencji wód powierzchniowych oraz ochronę terenów występowania zbiorników wód głębinowych. Rozbudowa obiektów infrastruktury hydrotechnicznej powoduje zwiększenie obecnie retencjonowanych wód powierzchniowych, co ma ogromne znaczenie dla poprawy warunków wodnych terenów, szczególnie tych, które charakteryzują się ubogimi warunkami wodnymi. Obecność zbiorników wodnych przyczynia się do zmniejszenia zagrożenia przeciwpowodziowego poprzez spłaszczenie fali powodziowej. Należy przeprowadzić restytucję zbiorników małej retencji i tam gdzie jest to możliwe zbudować nowe, aby przywrócić równowagę stanu wód w glebie. Warunkiem uzyskania i utrzymania wysokiej jakości wód powierzchniowych jest budowa systemów gromadzenia i oczyszczania ścieków, systemów dopasowanych do przestrzennej struktury zabudowy i układu hydrograficznego województwa.

Istotnym czynnikiem, wpływającym na stan wód jest także dostępność i jakość infrastruktury komunalnej.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w „STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2000-2020” zbiorowość ludności aktywnej ekonomicznie w 2002r. w wieku 15 lat i więcej wynosiła 3.385,9 tys. osób czyli 12,6 ludności aktywnej ekonomicznie kraju. W ostatnich latach w regionie utrzymuje się podobnie jak w kraju, rosnąca tendencja tej subpopulacji ludności z powodu wchodzenia do niej roczników z wyżu demograficznego z lat osiemdziesiątych ubiegłego stulecia. Dla gospodarki województwa w dalszym ciągu duże znaczenie ma górnictwo węgla kamiennego, hutnictwo żelaza, cynku i ołowiu, energetyka, przemysł elektromaszynowy, spożywczy i chemiczny oraz przemysł motoryzacyjny.

W celu podniesienia atrakcyjności regionu konieczna jest **rewitalizacja** terenów poprzemysłowych, **pogórnicznych**, **powojaskowych**, i **rekultywacja terenów zdegradowanych**. Ważne jest również odnowienie i modernizacja infrastruktury urbanistycznej zdegradowanych centrów i dzielnic miast oraz struktury osadniczej obszarów wiejskich. W celu zapobieżenia defragmentaryzacji ogólnodostępnych terenów otwartych niezbędna staje się ochrona i wzmocnienie walorów środowiska przyrodniczego oraz kształtowanie powiązań terenów otwartych w ramach regionalnej sieci ekologicznej i systemu obszarów chronionych.

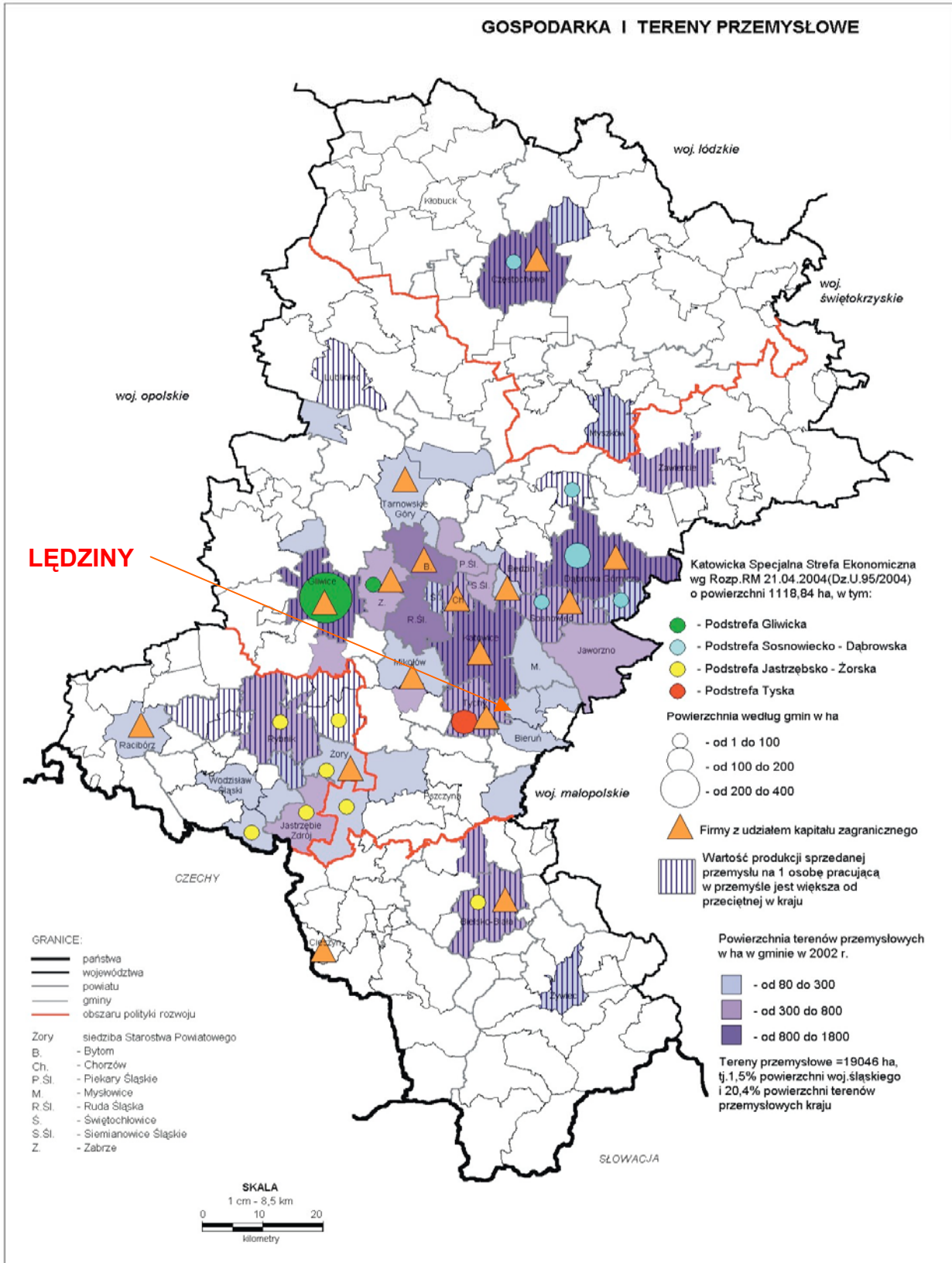
Podjęcie powyższych działań będzie miało pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, walory krajobrazowe i jakość życia mieszkańców.

Obszar terenów poprzemysłowych obejmuje powierzchnie regionu o różnej skali degradacji i urbanizacji co przedstawia poniższy rysunek. Obejmują one między innymi tereny miasta Łęczyny. Zgodnie ze „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Łęczyny” obiekty naziemne KWK „Ziemowit” i „Piast” obejmują około 11% powierzchni miasta. Za wyjątkiem części stożkowej hałdy, przy kopalni „Ziemowit” oraz osadnika wód dołowych w północno-zachodniej części miasta, są to obiekty źle wpisane w krajobraz. Wielkie niedogodności ekologiczne wywołują silnie skażone wody dołowe odprowadzane do osadników i cieków. Występują również zjawiska samoistne, takie jak osiadanie powierzchni ziemi (miejscami do 16m) związane z wypełnianiem się pustek w wyrobiskach. Zgodnie ze Studium, zdegradowane obszary wymagające odnowy **przestrzennej i ekologicznej** to:

- Górki-Goławiec o silnie zdegradowanym środowisku w wyniku działalności KWK „Ziemowit”, wymagające naturalizacji dolin rzecznych i cieków,
- Tereny przy os. Ziemowita przeznaczone pod zadrzewienie wraz z hałdą odpadów kopalnianych,
- Tereny na północ od terenów przemysłowych kopalni i zbiegu ul. Pokoju i ul. Ułańskiej oraz na wschód od ul. Oficerskiej wymagające rekultywacji.
- Obszary w okolicach Rowu Wschodniego i ul. Hołodunowskiej.

Tereny wymagające nadania nowych funkcji to obszar zachodni, obejmujący Wapienkę, Kępę - tereny po dawnej jednostce wojskowej. Obszar wymaga uporządkowania terenów i obiektów w harmonii z otoczeniem i nadania nowych funkcji np.: mieszkaniowych i usługowych. Działania te wymagają zgody na zmianę sposobu użytkowania.

Rys. 4: Gospodarka i tereny przemysłowe Województwa Śląskiego

źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020 zakłada, że regionalny charakter restrukturyzacji tradycyjnych sektorów powinien być skoncentrowany na zmniejszaniu negatywnych skutków społecznych restrukturyzacji, a zwłaszcza trwałego bezrobocia i obniżania się mobilności zawodowej, przestrzennej i sektorowej pracowników związanych z górnictwem. Warunkiem tworzenia nowych miejsc pracy w regionie jest zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, dlatego też w proces restrukturyzacji sektorowej należy włączyć kompleksowy zbiór działań wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw tj. zróżnicowane pakiety usług specjalistycznych, w tym np.: finansowych, ubezpieczeniowych i konsultingowych.

Dywersyfikacja struktury gospodarczej regionu wymaga szybszego tempa inwestycji na rzecz uruchamiania produkcji wyrobów o wysokim stopniu przetworzenia i innowacji technologicznej. Dla zwiększenia konkurencyjności przemysłu konieczne jest stworzenie odpowiedniego środowiska rozwoju przedsiębiorczości, które zapewni dobrą obsługę inwestorów, w tym na etapie lokowania przedsiębiorstwa. Wymaga to zmian w przedsiębiorstwach kooperujących z przedsiębiorstwami restrukturyzowanymi sektorów, posiadających niejednokrotnie wysoki potencjał technologiczny, który jednak dotychczas był niedostatecznie wykorzystywany.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łęczyny jest spójny z następującymi celami i kierunkami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020:

CEL STRATEGICZNY I: WZROST WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ICH ZDOLNOŚCI ADAPTACYJNYCH DO ZMIAN SPOŁECZNYCH I GOSPODARCZYCH W POCZUCIU BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO I PUBLICZNEGO

Za nieodzowny element rozwoju społeczno-gospodarczego należy uznać poprawę warunków życia oferowanych mieszkańcom, rozumianych jako powszechny dostęp do wysokiej jakości opieki zdrowotnej, systemu pomocy społecznej, mieszkań, instytucji kultury, sportu i rekreacji. Za istotny czynnik rozwoju uważa się współcześnie również poczucie bezpieczeństwa społecznego i publicznego oraz utożsamianie się społeczności z zamieszkiwanym przez nią regionem.

Kierunek działań 4: Upowszechnienie wśród społeczeństwa aktywnego stylu życia

*Kreowaniu postaw zdrowego stylu życia towarzyszyć powinny działania zmierzające do powstania odpowiedniego zaplecza i atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu. Wymaga to przede wszystkim **stworzenia regionalnej sieci ośrodków turystyki, renowacji i utworzenia systemu szlaków pieszych, wspierania budowy tras rowerowych i konnych, zwiększania ilości obiektów sportowych, poprawy standardu istniejącej bazy instytucjonalnej sportowej i rekreacyjnej, systemu promocji rekreacji wewnątrz regionu oraz stworzenia zróżnicowanej jakościowo oferty spędzania czasu wolnego. Ponadto rozwoju i dbałości wymagają tereny zielone, parki, skwery i place zabaw oraz inne publiczne miejsca rekreacji i wypoczynku dziennego mieszkańców miast. Aktywnemu spędzaniu wolnego czasu służyć będzie także ciągle rozwijanie i uatrakcyjnianie oferty instytucji kulturalnych i edukacyjnych oraz organizacji imprez plenerowych.***

Kierunek działań 5: Zintegrowanie systemu pomocy społecznej, aktywna polityka społeczna

*Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków negatywnych zjawisk, w tym: ubóstwa, bezrobocia, bezdomności, uzależnień oraz towarzyszącym im zjawiskom wykluczenia społecznego i marginalizacji, jest niezbędnym elementem rozwoju społeczno-gospodarczego. Do najbardziej zagrożonych jednostek i grup należą: dzieci, młodzi ludzie, rodziny w trudnej sytuacji życiowej, zwłaszcza rodzice samotnie wychowujący dzieci, imigranci, mniejszości etniczne i narodowe, ludzie niepełnosprawni, ludzie starsi a także osoby powracające z zakładów penitencjarnych. Rodzina odgrywa decydującą rolę w przygotowaniu dzieci do życia w społeczeństwie. **Priorytetem jest więc wsparcie rodziny w pełnieniu jej funkcji. Rodzice potrzebują pomocy w przeciwdziałaniu szkodliwym naciskom społecznym i rynkowym, zwłaszcza kiedy muszą godzić wymogi pracy i życia rodzinnego. Bezrobocie, będące głównym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej skutkuje ubożeniem rodzin oraz ich dezintegracją. Dlatego ważne jest podejmowanie działań umożliwiających wzmocnienie rodziny, w szczególności poprzez tworzenie***

warunków sprzyjających powstawaniu różnych form asystencji socjalnej nad osobami zależnymi, w tym m. in. dziećmi, osobami niepełnosprawnymi i starszymi.

Kierunek działań 7: Poprawa warunków mieszkalnych

Liczba mieszkań w województwie śląskim jest znacznie mniejsza niż liczba gospodarstw domowych. Przy założeniu, że każde gospodarstwo domowe dąży do uzyskania samodzielnego mieszkania, zasoby mieszkaniowe w województwie pokrywają zapotrzebowanie w 87%. Przy niewielkim tempie budownictwa mieszkaniowego i prognozowanym wzroście jednoosobowych gospodarstw domowych, wskaźnik niezaspokojenia potrzeb mieszkaniowych może wzrastać. Do powszechnego i dobrego dostępu mieszkańców do mieszkań oraz **podniesienia jakości życia w województwie przyczyni się rozbudowa i modernizacja infrastruktury urbanistycznej, przebudowa dzielnic zdegradowanych lub przeludnionych, rewitalizacja centrów miast i układów wiejskich oraz rewitalizacja terenów przemysłowych.** Poprawa dostępności zasobów mieszkaniowych warunkuje mobilność ludności wewnątrz regionu, która może wtedy swobodniej podążać za ofertami rynku pracy.

CEL STRATEGICZNY II: ROZBUDOWA ORAZ UNOWOCZEŚNIENIE SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Znaczące zaniedbania w zakresie infrastruktury technicznej stanowią największą barierę rozwoju społeczno-gospodarczego i są najbardziej jaskrawym przejawem istniejących różnic w poziomie rozwoju między województwem śląskim a regionami krajów rozwiniętych. Tradycyjnie to właśnie na usuwanie barier infrastrukturalnych alokowana jest znaczna część środków przeznaczanych na wspieranie rozwoju.

Kierunek działań 1: Optymalizacja i integracja systemu transportowego

Mimo względnie dobrej sytuacji regionu w zakresie infrastruktury transportowej na tle kraju (duża gęstość dróg kołowych i szlaków kolejowych) konieczne jest podjęcie kroków w celu optymalizacji systemów transportowych w kierunku zwiększenia efektywności, zmniejszenia obciążeń środowiskowych w szczególności w centrach miast i poprawy bezpieczeństwa. Transport, jako gałąź gospodarki silnie oddziałująca na jakość życia człowieka, powinien być

planowany przy priorytetowym uwzględnieniu potrzeb ludzkich i minimalizacji efektów zewnętrznych. Konieczne jest też wspieranie tworzenia infrastruktury, służącej powiązaniu poszczególnych gałęzi transportu, poprzez rozbudowę centrów logistycznych i przeładunkowych, centrów przesiadkowych i miejsc postojowych dla samochodów.

Kierunek działań 4: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej

Inwestowanie w infrastrukturę komunalną pozwala na kompleksowe uzbrojenie terenu, poprawę jakości otoczenia i stworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej. Zmodernizowana infrastruktura komunalna wpłynie na rozwój przedsiębiorczości regionu, umożliwi jego ekonomiczny, ekologicznie zrównoważony rozwój, a tym samym dokona poprawy warunków życia jego mieszkańców. Działania w zakresie modernizacji i rozbudowy infrastruktury komunalnej powinny koncentrować się przede wszystkim na budowanie i rozbudowie sieci kanalizacyjnych w tym kanalizacji deszczowej, modernizacji i budowie nowych oczyszczalni ścieków, oraz innych urządzeń do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków. Ponadto niezbędna jest także budowa i modernizacja urządzeń zaopatrzenia, poboru i uzdatniania wody. Należy także wspierać wykorzystanie efektywnych komunalnych systemów ciepłowniczych, opartych o proekologiczne rozwiązania, przy równoczesnej eliminacji systemów indywidualnych - stanowiących poważne źródło zanieczyszczeń powietrza.

CEL STRATEGICZNY III: WZROST INNOWACYJNOŚCI

I KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI

Konkurencyjność gospodarki, jest podstawą rozwoju regionu. Pożądanym trendem jest wzrost zdolności: do eksportu, przyciągania inwestycji zagranicznych i krajowych, dostosowawczych (produkty o większej wartości dodanej oraz produkty wysokiej techniki) oraz do powiększania przychodów (poziom PKB). Konkurencyjność gospodarki regionu może być osiągnięta poprzez wzmocnienie jej innowacyjności, to jest rozwój nowych działalności, nowych produktów i nowych przedsiębiorstw.

Kierunek działań 1: Tworzenie warunków do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw pełni ważną rolę w gospodarce wpływając na tak istotne kwestie jak: wzrost gospodarczy, konkurencyjność, zmiany struktury gospodarczej i wielkość bezrobocia wobec czego wymaga szczególnego zainteresowania. MSP są alternatywą zatrudnieniową w regionie dla pracowników restrukturyzowanych sektorów gospodarki. Prowadzone w regionie działania powinny skupiać się przede wszystkim na pobudzaniu aktywności gospodarczej tego sektora, w tym również działalności rzemieślniczej, zwiększaniu zatrudnienia oraz wzroście jego konkurencyjności i zdolności do funkcjonowania zarówno na krajowym jak i jednolitym rynku europejskim. Dlatego też należy podejmować wysiłki w celu zwiększenia zainteresowania przedsiębiorców modernizacją i rozwojem technologicznym przedsiębiorstw, wprowadzaniem nowych lub zmodernizowanych wyrobów lub technologii, stosowaniem systemów zarządzania jakością i uzyskiwaniem certyfikatów jakości. Istotny jest również dalszy rozwój instytucji o charakterze lokalnym i regionalnym wspierających rozwój przedsiębiorczości, do których należą: izby gospodarcze i rzemieślnicze, agencje rozwoju, inkubatory, centra innowacji i przedsiębiorczości itp. Instytucje te świadczą usługi doradcze, szkoleniowe, informacyjne i finansowe dla sektora MSP.

Kierunek działań 5: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu

*Podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu przyczyni się zatem do rozwoju działalności związanych z turystyką, gastronomią, wypoczynkiem i rekreacją. Istotnym jest wypracowanie i rozwój regionalnych produktów markowych w turystyce, między innymi takich jak turystyka biznesowa, miejska i kulturowa, wiejska, pielgrzymkowa, rekreacyjna, aktywna i specjalistyczna. Należy również podjąć działania ukierunkowane na rozbudowę zaplecza noclegowo – gastronomicznego, infrastruktury turystycznej na terenach o walorach przyrodniczo – krajobrazowych i kulturowych, identyfikację, ochronę i turystyczne zagospodarowanie obiektów dziedzictwa kulturowego, **tworzenie centrów***

sportowo – rekreacyjnych z bazą hotelarską oraz zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne zbiorników wodnych.

Kierunek działań 6: Wspieranie procesów poprawy efektywności i adaptacji rynkowej tradycyjnych gałęzi przemysłu

Konieczna jest dalsza kontynuacja procesów transformacji gospodarczej regionu - głównie tradycyjnych sektorów przemysłu. Rozpoczęty już w latach 90-tych ubiegłego stulecia proces restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego związany jest z obniżeniem mocy produkcyjnych oraz znacznym zmniejszeniem zatrudnienia. Oba te zjawiska uznawane są obecnie za największe problemy regionu. Na bazie przemysłu wydobywczego rozwijają się branże związane z jego obsługą, czyli przede wszystkim nowoczesny przemysł maszynowy, dysponujący odpowiednim parkiem oraz doświadczoną kadrą pracowniczą. Po trudnościach transformacji na początku lat dziewięćdziesiątych przemysł ten zaistniał na wielu rynkach zagranicznych i stanowi dziś ważny element gospodarczego krajobrazu województwa. Należy mieć jednak na uwadze, że dla utrzymania pozycji konkurencyjnej górnictwa konieczne będzie systematyczne zwiększanie nakładów na jego modernizację i wprowadzanie nowych technologii.

CEL STRATEGICZNY IV: POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO ORAZ ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI PRZESTRZENI

Idea zrównoważonego rozwoju zakłada harmonizację rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych. **Poprawa jakości środowiska przyrodniczego musi uwzględniać m.in.: zmniejszenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i gruntów, budowę systemu oczyszczalni ścieków, ograniczanie zanieczyszczeń powierzchniowych gruntów.** Istotną będzie racjonalna gospodarka odpadami poprzez stworzenie infrastruktury do wtórnego ich wykorzystania, a także usuwania i bezpiecznego unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych. Duże znaczenie będzie miała budowa systemu retencji wód powierzchniowych, ograniczenie nadmiernego ich zasolenia, a także objęcie szczególną ochroną najbardziej zasobnych zbiorników wód podziemnych.

Zwiększeniu atrakcyjności terenu województwa będzie także sprzyjać zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz ochrona zasobów leśnych.

Kierunek działań 2: Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic

Zasadniczym elementem podniesienia atrakcyjności miast regionu i głównym warunkiem wzrostu jakości życia staje się zagospodarowanie centrów oraz przebudowa dzielnic zdegradowanych, charakteryzujących się złym stanem technicznym i niskim standardem życia mieszkańców. Działania te powinny obejmować modernizację struktury urbanistycznej, rozbudowę i dostosowanie istniejącej infrastruktury do zachodzących procesów suburbanizacji oraz stworzenie warunków do wypoczynku i rekreacji. Zachodzące w województwie przemiany gospodarcze i społeczne mają bezpośredni wpływ na procesy zachodzące w miastach województwa śląskiego - ich depopulację, degradację przestrzeni miejskich, substandaryzację zasobów mieszkaniowych oraz niską jakość przestrzeni publicznych. **Wiele miast województwa wymaga modernizacji struktury urbanistycznej (zwłaszcza historycznych osiedli robotniczych i dzielnic o zabudowie typu „blokowiska”), rewitalizacji centrów miast i starych oraz zabytkowych dzielnic a także stworzenia warunków do wypoczynku i rekreacji. Dodatkowym czynnikiem powodującym degradację przestrzeni miejskich jest wysokie natężenie ruchu tranzytowego, prowadzonego przez centra miast. Wysokie walory przestrzeni wspierać będą proces restrukturyzacji obszarów zdominowanych przez tradycyjne przemysły i pilnie wymagających rekultywacji. Nasilający się proces urbanizacji stref podmiejskich aglomeracji powoduje zagospodarowanie najbliższej położonych małych miast i gmin wiejskich w sposób dekomponujący ich dotychczasową strukturę funkcjonalno-przestrzenną i powodujący powstawanie zagrożeń dla krajobrazu przyrodniczo-kulturowego i ładu przestrzennego. Postępująca urbanizacja obrzeży miast powoduje zmniejszanie powierzchni terenów zielonych i otwartych oraz prowadzi do nieodwracalnych zmian w krajobrazie. Ośrodki osadnicze wymagają gruntownej rehabilitacji i restrukturyzacji przestrzeni miejskich, poprawy ich wewnętrznej struktury przestrzennej, ekonomicznej i społecznej oraz realizacji brakujących powiązań**

komunikacyjnych. **Ośrodki miejskie wymagają podniesienia standardu i rozbudowy infrastruktury społecznej i technicznej oraz wzmocnienia funkcji miejskich, decydujących o ich randze i konkurencyjności.**

Miasto Łęczyny podjęło działania zmierzające do stworzenia Centrum obejmującego obszar centrum, wzdłuż ulicy Łędzińskiej, Kolonię Piast, Osiedla Centrum obszary usługowe aż do torów kolejowych. Jest to obszar strategiczny pełniący funkcję centrum miasta, gdzie mieści się siedziba Urzędu Gminy, Powiatowego Urzędu Pracy, Starostwo Powiatowe. Obszar przeznaczony jest pod funkcje usługowe i mieszkaniowo-usługowe oraz inwestycje, które pozwolą wykorzystać wysokiej jakości przestrzeń miejską. Przewiduje się również rehabilitację i przekształcanie przestrzeni międzyblokowych i lokalnych przestrzeni publicznych oraz wzbogacenie oferty zabudowy usługowej handlu, gastronomii i rzemiosła usługowego.

Kierunek działań 3: Rewitalizacja terenów zdegradowanych

Większość obszarów miejskich województwa śląskiego zawiera w sobie tereny przemysłowe lub z nimi sąsiaduje. Zakłady przemysłowe przez lata wrastały w krajobraz regionu, potwierdzając ich historię i tradycję. Przebudowie gospodarczej i społecznej oraz tworzeniu nowego wizerunku regionu towarzyszyć musi **rewitalizacja terenów zdegradowanych, w tym poprzemysłowych, pogórnich i powojennych**. Znaczenie problematyki przekształcania terenów poprzemysłowych wynika z masowości ich występowania a także z ich lokalizacji w potencjalnie wartościowych miejscach - centrach miast, w pobliżu arterii komunikacyjnych, w sąsiedztwie obszarów o walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Głównym celem tych działań będzie przystosowanie zdegradowanych terenów do pełnienia nowych funkcji, m.in.: gospodarczych, społecznych, rekreacyjnych, edukacyjnych, a w konsekwencji ich rewaloryzacja i poprawa warunków życia mieszkańców. Działania w tym zakresie w istotny sposób przyczynią się również do podniesienia atrakcyjności regionu.

Miasto Łęczyny wymaga ponownego zagospodarowania i terenów pogórnich KWK „Ziemowit” i „Piast” oraz likwidacji negatywnych skutków działalności kopalń w sferze środowiska. Zagospodarowania wymaga także obszar obejmujący Wapienkę, Kępę - tereny po dawnej jednostce wojskowej. Obszar wymaga

uporządkowania terenów i obiektów w harmonii z otoczeniem i nadania nowych funkcji społecznych i gospodarczych.

Kierunek działań 6: Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych

Szczególnie ważnym jest między innymi zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do wód podziemnych i powierzchniowych, w tym budowa systemu oczyszczalni ścieków organizowanych w zlewiskach rzek, eliminowanie zrzutów zasolonych wód kopalnianych do cieków, ochrona obiektów, które w naturalny sposób zapewniają retencję wodną oraz zwiększają procesy samooczyszczania się wód.

Wody powierzchniowe w Łęczynach są zanieczyszczane przez:

- ścieki socjalno – bytowe – odprowadzane do szamb lub bezpośrednio do rowów i potoków na skutek braku kanalizacji sanitarnej;*
- ścieki deszczowe – z centrów miast, dróg przelotowych, stacji paliw i parkingów;*
- zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego – nawozy sztuczne, głównie związki azotu i fosforu;*
- słone wody dołowe z kopalni węgla kamiennego;*
- skały płonne – powstające przy eksploatacji złóż węgla kamiennego, składowane na hałdach i generujące siarczany, chlorki oraz metale.*

Odnowy i odpowiedniej obudowy biologicznej wymagają rzeki: Potok Ławecki i Goławiecki, rowy odwadniająco -melioracyjne Rów Hołdunowski, Rów E, Rów nr 1, Ciek Wschodni i Potok Stawowy. Proces naturalizacji powinien dotyczyć koryt jak i dolin cieków płynących przez podmokłe, tylko sporadycznie użytkowane tereny łąkowe.

2.2 Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

21 czerwca 2004 w czasie obrad XXI sesji Sejmiku Województwa Śląskiego radni uchwalili przygotowany przez Marszałka Województwa Śląskiego Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

Po uzyskaniu pozytywnej opinii Wojewody Śląskiego, 27 lipca 2004 Plan został opublikowany w „Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 68/2004 poz. 2049. W związku z powyższym, Plan nabrał mocy dnia 10 sierpnia 2004, wraz z wejściem w życie „Uchwały Nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 czerwca 2004 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego”

Celem zmian zagospodarowania przestrzennego województwa jest doprowadzenie do zrównoważonego rozwoju całego jego terytorium. Cele polityki przestrzennej to :

- Dynamizacja i restrukturyzacja przestrzeni województwa
- Wzmocnienie węzłów sieci osadniczej
- Ochrona zasobów środowiska
- Rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury
- Stymulowanie innowacji w regionalnym systemie zarządzania przestrzenią
- Rozwój współpracy międzyregionalnej w zakresie planowania przestrzennego

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łęczyny na lata 2005-2013 jest spójny z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, a przede wszystkim z celem:

- „Dynamizacja i restrukturyzacja przestrzeni województwa”.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego obszar gminy Łęczyny to obszar:

- a) poprawy jakości terenów zdegradowanych,
- b) wsparcia infrastruktury technicznej i transportowej.

W celu podniesienia atrakcyjności gminy konieczna jest rewitalizacja terenów pogórnicych i powojkowych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych. Ważne jest również odnowienie i modernizacja infrastruktury urbanistycznej oraz utworzenie centrum miasta. W celu zapobieżenia defragmentacji ogólnodostępnych terenów otwartych niezbędna staje się ochrona i wzmocnienie walorów środowiska przyrodniczego oraz kształtowanie powiązań terenów otwartych w ramach regionalnej sieci ekologicznej i systemu obszarów chronionych.

3. ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY ŁĘDZINY

3.1 Cele rewitalizacji i podokresy programowania

Dotychczas władze lokalne miast słabo dostrzegały pozytywne funkcje rewitalizacji miast dla ich ekonomicznego rozwoju. Problem rewitalizacji kojarzony był jako zjawisko kulturowe i jako działania związane z ochroną zabytków. Z kolei eksperci i obserwatorzy Unii Europejskiej twierdzą, że to właśnie problemy urbanistyczne miast zaczynają stawać się barierą rozwoju gospodarczego kraju. Wynika to przede wszystkim z braków w infrastrukturze technicznej miast: komunikacji i sieci drogowej, braki w sieciach przesyłowych wody, ciepła, kanalizacji czy energii elektrycznej. W obliczu tych tendencji proponuje się podjęcie działań rewitalizacyjnych, aby stworzyć i wykorzystać wysokiej jakości przestrzeń miejską. Efektem tych działań będzie wzrost wartości terenów i nieruchomości w mieście, rozwój usług, wzrost atrakcyjności miasta dla inwestorów i przedsiębiorców. Można więc powiedzieć, że zadanie rewitalizacji terenów miejskich stanowi ważny element procesu odnowy i rozwoju gospodarczego współczesnych regionów.

Lokalny Program Rewitalizacji gminy Łęczyny skierowany jest na odnowę, integrację i aktywizację zdegradowanych, pogórnicych i powojkowych terenów gminy poprzez:

- porządkowanie starej tkanki urbanistycznej celem przywrócenia obszarom przemysłowym utraconych funkcji, w tym odnowa, remonty, renowacje, modernizacje obiektów infrastrukturalnych,
- nadanie nowych funkcji zdegradowanym przestrzeniom miejskim, terenom pogórnicych i powojkowym, w tym adaptacja dla funkcji gospodarczych, społecznych, kulturalnych, turystycznych, zdrowotnych,
- zachęcanie do rozwijania nowych form działalności gospodarczej i wspieranie inicjatyw prowadzących do utworzenia nowych miejsc pracy,

- współdziałanie środowisk i instytucji oraz aktywizacja społeczności lokalnej na rzecz poprawy bezpieczeństwa i zapobiegania patologiom społecznym,
- aktywizację środowisk kulturalnych, edukacyjnych i turystycznych stanowiących zaplecze kulturalne i turystyczne, celem usprawnienia ich działalności i rozwoju nowych funkcji.

Okres realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji to lata 2005-2013, który dzieli się na dwa pod okresy programowania działań rewitalizacyjnych: podokres I: 2005-2006 i podokres II: 2007-2013. Podział ten wynika z okresów programowania ustalonych przez Unię Europejską.

Projekty rewitalizacyjne zlokalizowane są na tych obszarach gminy, których odnowa jest niezbędnym czynnikiem stymulowania rozwoju społeczno-gospodarczego i które są priorytetowe dla dalszego rozwoju gminy. Obszary te zostały wydzielone zgodnie z kryteriami społecznymi i gospodarczymi określonymi, w *Uzupełnieniu Programu ZPORR*. Realizacja zadań wyszczególnionych w programie uzależniona będzie od wielkości środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych, w tym funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz inicjatyw wspólnotowych.

Obszary gminy Łęczyny to obszary o złożonej strukturze funkcji. Są wśród nich zarówno tereny rolnicze jak i przemysłowe i powojkowe. Zasadniczym celem procesu rewitalizacji jest ożywienie gospodarcze i społeczne obszarów zdegradowanych, a także zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji przestrzennych, społecznych i gospodarczych¹.

Ze względu na rodzaj obszarów będących przedmiotem działania można wyróżnić następujące rodzaje podejmowanych działań rewitalizacyjnych:

- **rewitalizację obszarów miejskich**, obejmującą odnowę zdegradowanych obszarów miast, centrów miast i dzielnic mieszkaniowych w miastach,
- **rewitalizację obiektów i terenów przemysłowych**, skierowaną na przywrócenie lub zmianę dotychczasowych funkcji tych obszarów na inne np.: gospodarcze, społeczne, edukacyjne lub turystyczne,

---

¹ Na podstawie: ZPORR *Uzupełnienie Programu*, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2004

- **rewitalizację obiektów i terenów powojkowych**, polegającej na zmianie z przeważającą dotychczas funkcji zabudowy powojkowej na usługową, gospodarczą, społeczną, edukacyjną lub zdrowotną.

Dla realizacji procesu rewitalizacji podstawą rolę odgrywają grupy instrumentów sterowania rozwojem gminy, pozwalające na skuteczne i efektywne zarządzanie i wspieranie działań i podejmowanymi działaniami rewitalizacyjnymi. Są to instrumenty:

- **rynkowe** (zasady nabywania gruntów na otwartym rynku, wymiany gruntów wraz ze scaleniem, sprzedaż gruntów powiązana z formami użytkowania i przyszłymi przychodami, wchodzenie w partnerstwo publiczno-prywatne na rzecz zagospodarowania terenów, umowy z deweloperami zabezpieczającymi publiczne interesy w zakresie gruntów publicznych i ich zagospodarowania),
- **finansowania rozwoju** (studia wykonalności, analizy strat i zysków z projektowanego zagospodarowania lub przekształceń zabudowy, tworzenie kapitału ryzyka dla celów zagospodarowania i przekształcania terenów),
- **podatkowe** (podatki od nieruchomości obejmujące zarówno ziemię jak i budynki, roczny podatek od wartości ziemi, podatek od przyrostu wartości ziemi, podatek od prawa do zabudowy, karny podatek od terenów pozostawionych wolnymi od zabudowy lub użytkowanych nieefektywnie),
- **prawne** (komunalizacja terenów, ograniczenia w prawach nabywania gruntów i prawach własności, wywłaszczanie na cele publiczne lub - w niektórych przypadkach - pod inwestycje prywatne, prawo pierwokupu sektora publicznego w transakcjach obrotu ziemią),
- **wspierania** (tworzenie specjalistycznych, profesjonalnych struktur organizacyjnych, bazy informacji o terenach, szczegółowych programów realizacji polityki użytkowania gruntów).

Miasto Łęczyny podjęło działania wspierające rewitalizację i aktywizację gospodarczą gminy, powołując instrumenty ekonomiczne i prawne mające na celu rozwój gospodarczy w postaci:

- zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pozwalających na przeznaczenie gruntów pod działalność produkcyjno-usługową,
- przystąpienia gminy Łęczyny do realizacji działania "Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm" w ramach SPO Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, poprzez przystąpienie do tworzenia i uczestnictwo w organizacji rozwoju *PIASTOWSKIEGO PARKU PRZEMYSŁOWEGO*,
- przystąpienia do współorganizacji parku przemysłowego,
- przeznaczenia gruntów oraz budynków będących w zasobach gminy Łęczyny na potrzeby tworzenia Parku Przemysłowego,
- przystąpienia gminy Łęczyny do opracowania dokumentów strategii, planów i programów działania w zakresie rozwoju lokalnego i rewitalizacji gminy do roku 2015,
- udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Łęczyny,
- przyjęcia *PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY ŁĘCZINY*,
- przyjęcia "Systemu zarządzania energią i środowiskiem w gminie Łęczyny",
- utworzenia samorządowej instytucji kultury pod nazwą Miejski Ośrodek Kultury,
- przekazania na rzecz PGK "Partner" Sp. z o.o. w Łęczynie środków trwałych stanowiących własność gminy Łęczyny,
- przystąpienia gminy Łęczyny do realizacji przedsięwzięcia pn.: "Program likwidacji niskiej emisji w gminie Łęczyny",
- programu współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- przejęcia gruntów od Kompanii Węglowej SA w Katowicach.

Rewitalizacja zdegradowanej substancji miejskiej, terenów pogórnich i powojennych umożliwi stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju gospodarczo – społecznego i poprawy konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Poniższa tabela określa cele rewitalizacji, dzięki realizacji których, można osiągnąć pozytywne efekty w różnych dziedzinach życia mieszkańców.

Tabela 27: Cele rewitalizacji

CELE	REZULTATY
EKONOMICZNE	Prowadzą do pozytywnych skutków ekonomicznych takich jak wzrost rentowności firm, wpływów podatkowych gminy, oddziaływania na rozwój różnych działalności lokalnych, rozwój funkcji ponadlokalnych w stosunku do otaczającego zaplecza. Podstawową korzyścią wykorzystania terenów zdegradowanych dla celów aktywności gospodarczej będą nowe miejsca pracy, budowa nowych tras komunikacyjnych czy rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej.
SPOŁECZNE	To przede wszystkim tworzenie nowych lub utrzymanie istniejących miejsc pracy oraz przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej. To również działania zmierzające do dostosowania kwalifikacji zawodowych mieszkańców do potrzeb rynku pracy i wspieranie polityki równości szans. Zmierzają one do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług publicznych, budowę i modernizację budynków mieszkaniowych, porządkowanie i tworzenie nowych terenów rekreacyjnych, sportowych i kulturalnych. Cel o charakterze społecznym stanowi także zachowania dziedzictwa kulturowego oraz ochrona zabytków przemysłowych.
EKOLOGICZNE	Obejmują eliminowanie negatywnych oddziaływań na środowisko, powiększanie terenów zieleni miejskiej oraz porządkowanie i zagospodarowanie istniejących terenów zielonych pod kątem rozwoju funkcji rekreacyjnej i turystycznej.
PRZESTRZENNE	Prowadzą do kształtowania nowego ładu przestrzennego poprzez integrację terenów zdegradowanych, użytkowania przemysłowego z pozostałymi obszarami. Porządkowanie „starej tkanki urbanistycznej” umożliwi zmianę przemysłowego wizerunku gminy/powiatu i jego harmonijny rozwój gospodarczo-społeczny.

Źródło: Opracowanie własne

3.2 Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru – wyznaczenie granic i uzasadnienie wyboru.

Wyznaczenie obszarów gminy poddawanych rewitalizacji stanowi podstawę programowania działań służących aktywizacji i odnowie. *Uzupełnienie* Programu ZPORR wskazuje, aby granice obszarów rewitalizacji wyznaczyć na podstawie krytycznej analizy wyników badań oraz analiz. Obszary rewitalizacji gminy zostały wyznaczone na podstawie analizy wielokryterialnej, biorąc pod uwagę:

- ustalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Łęczyny,
- liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej,
- liczbę rodzin dotkniętych problemami społecznymi,
- przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej,
- liczbę osób bezrobotnych,
- poziom przestępczości i jej rozkład przestrzenny,
- liczbę podmiotów gospodarczych,
- strukturę miejsc zatrudnienia mieszkańców gminy,
- zdegradowane obszary i obiekty miejskie, przemysłowe i powojkowe na terenie gminy.

Dane do analiz uzyskane zostały z następujących źródeł:

- dane statystyczne gminy Łęczyny oraz gmin: Bierań, Imielin, Bojszowy, Chełm Śląski,
- dane Głównego i Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego,
- dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęczynach oraz ośrodków w gminach: Bierań, Imielin, Bojszowy, Chełm Śląski,
- dane Komisariatu Policji w Łęczynach,
- dane Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach,

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji na terenie gminy wymaga dokonania wielokryterialnej analizy uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz dokumentów określających kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta.

Dokumentem stanowiącym podstawę planowania zagospodarowania przestrzeni i jej funkcji jest „**Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Łęczyny**”, przyjęte Uchwałą Rady Miejskiej w Łęczynach Nr XLVI/08.097 z dnia 28.08.1997r. Zakłada m.in. następujące zadania polityki przestrzennej:

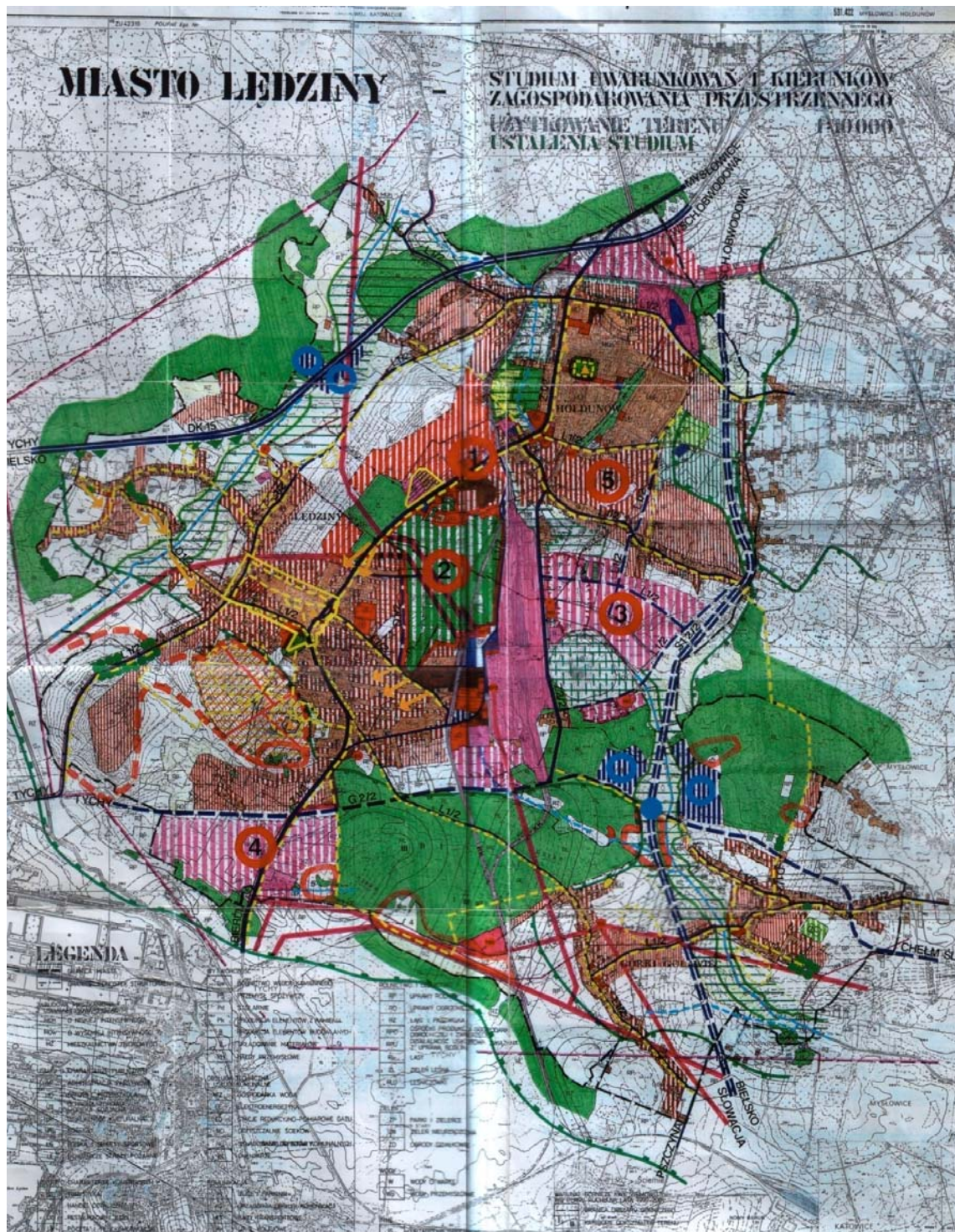
- Tworzenie warunków dla rozwoju nowych funkcji gospodarczych i administracyjnych miasta.
- Wykorzystanie istniejących walorów krajobrazu i tradycji miasta oraz kształtowanie nowych, jako czynników promujących i wspierających jego rozwój.

Zgodnie z ustaleniami Studium wyznaczone zostały **strefy aktywności gospodarczej** obejmujące **5 obszarów** strategicznych dla rozwoju gminy:

1. **Centrum administracyjno usługowe:** obejmujące obszar centrum, wzdłuż ulicy Łędzińskiej, Kolonię Piast, Osiedla Centrum obszary usługowe aż do torów kolejowych. Jest to obszar strategiczny pełniący funkcję centrum miasta, gdzie mieści się siedziba Urzędu Gminy, Powiatowego Urzędu Pracy, Starostwo Powiatowe przeznaczony pod funkcje usługowe, mieszkaniowo-usługowe.
2. **Kompleks wypoczynkowy:** tereny pod rozwój funkcji turystyki i sportu usytuowane pomiędzy ul. Łędzińską, ul. Paderewskiego a ul. Pokoju tuż przy KWK „Ziemowit”, graniczący od północy z centrum administracyjno-usługowym.
3. **Centrum produkcyjno-usługowy:** tereny usytuowane pomiędzy KWK „Ziemowit” a granicą miasta z Imielinem przeznaczony pod rozwój funkcji produkcyjno-usługowych.
4. **Zespół produkcyjno-usługowy:** obszar położony po obu stronach południowego odcinka ul. Łędzińskiej przy granicy z Bieruniem.

5. **Zespół mieszkaniowo – usługowy:** obszar pomiędzy Hołdunowem a Smardzowicami, tj. pomiędzy ul. A. Fredry a ul. Ułańską przeznaczony pod rozwój funkcji usługowych

Rys. 6: Strefy aktywności gospodarczej w mieście Łęczyny

Źródło: „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Łęczyny”

Ponadto zgodnie ze Studium, zdegradowane obszary wymagające odnowy **przestrzennej i ekologicznej** to:

- Górki-Goławiec o silnie zdegradowanym środowisku w wyniku działalności KWK „Ziemowit”, wymagające naturalizacji dolin rzecznych i cieków,
- Tereny przy os. Ziemowita przeznaczone pod zadrzewienie wraz z hałdą odpadów kopalnianych,
- Tereny na północ od terenów przemysłowych kopalni i zbiegu ul. Pokoju i ul. Ułańskiej oraz na wschód od ul. Oficerskiej wymagające rekultywacji.
- Obszary w okolicach Rowu Wschodniego i ul. Hołodunowskiej.

Specyficzny rodzaj przestrzeni publicznych stanowią uliczne ciągi usługowe wymagające uporządkowania urbanistyczno-architektonicznego:

- Odcinek ul. Łędzińskiej do ul. Górniczej,
- Ul. Hołodunowska.

Tereny wymagające nadania nowych funkcji to obszar zachodni, obejmujący Wapiennik, Kępę - tereny po dawnej jednostce wojskowej. Obszar wymaga uporządkowania terenów i obiektów w harmonii z otoczeniem i nadania nowych funkcji np.: mieszkaniowych i usługowych . Działania te wymagają zgody na zmianę sposobu użytkowania.

Analiza danych dotyczących pomocy społecznej wykazała, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy Łęczyny wykazuje tendencję spadkową. Jednak na tle powiatu gmina posiada jeden z najwyższych wskaźników w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (27,1), plasujący ją na drugim miejscu wśród pozostałych gmin powiatu.

Tabela 28: Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2003- 2005 w gminie Łęczyny

Lata	Ilość rodzin korzystających z pomocy MOPS	Ilość osób korzystających z pomocy MOPS
2003	438	1306
2004	434	1197
Stan na 30.06.2005	359	1035

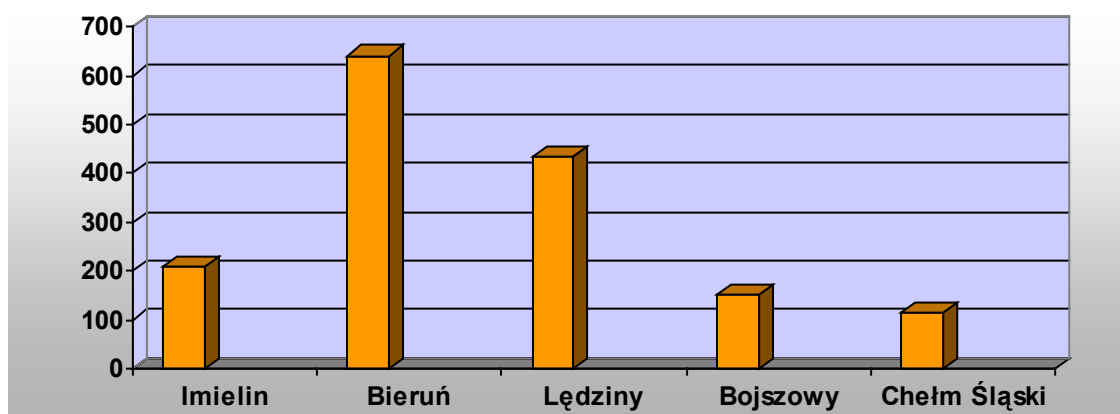
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęczynach

Tabela 29: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2004 r. w gminach powiatu bieruńsko - łęczyńskiego

	Imielin	Bieruń	Łęczyny	Bojszowy	Chełm Śląski
Liczba rodzin , które skorzystały ze świadczeń pomocy społecznej	208	641	434	152	114
Wskaźnik na 1000 mieszkańców	26,8	28,9	27,1	23,6	20,5

Źródło: :Statystyki Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatu Bieruńsko-Łęczyńskiego

Wykres 1: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2004r. w gminach powiatu bieruńsko-łęczyńskiego.

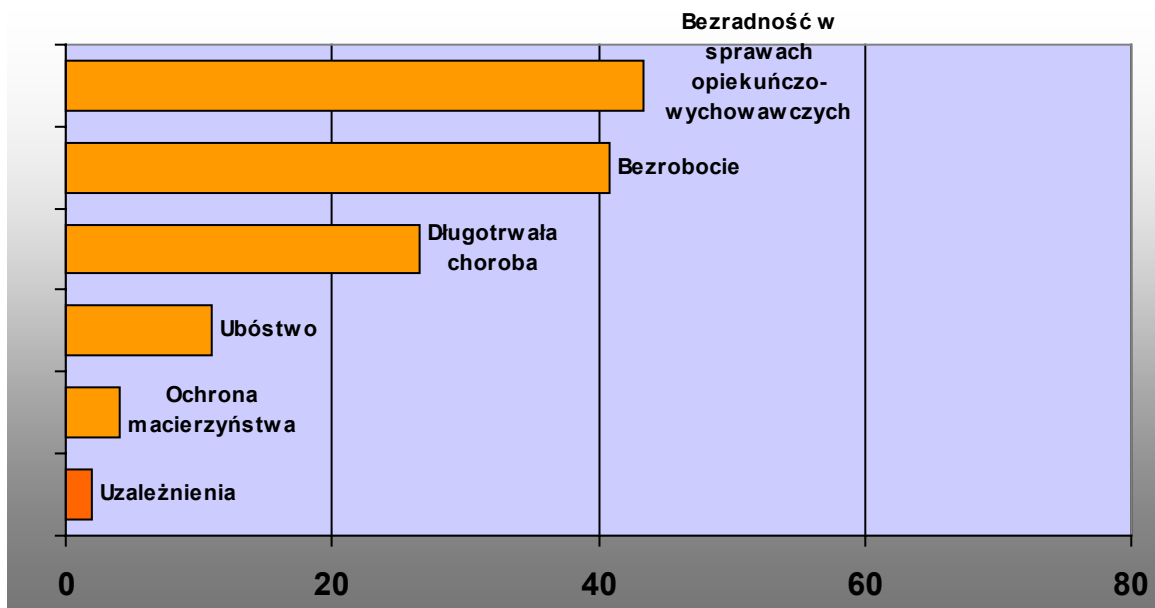
Źródło: Statystyki Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatu Bieruńsko-Łęczyńskiego

Tabela 30: Przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w 2004r. w gminie Łęczyny (w %)

Przyczyna	% rodzin w stosunku do ogółu korzystających z pomocy społecznej
Ubóstwo	10,9
Ochrona macierzyństwa	4,1
Bezrobocie	40,9
Długotrwała choroba	26,6
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	43,4
Uzależnienia	1,9

Źródło: Statystyki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęczynie

Wykres 2 : Przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w 2004r. (w %) w gminie Łęczyna

Źródło: Statystyki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęczynach

Najczęściej klienci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS) w Łęczynach korzystają ze świadczeń z powodu:

- bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych (43,4%)
- bezrobocia (40,9%),
- długotrwałej choroby (26,6%).

Można uznać, że najbardziej dotkliwą z przedstawionych dysfunkcji jest bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i bezrobocie. Ponadto warto nadmienić, że wśród osób bezrobotnych w wieku 18-25 lat korzystających z pomocy społecznej dominują kobiety. W późniejszych przedziałach wiekowych nie występują znaczące różnice pomiędzy liczbą bezrobotnych kobiet a liczbą bezrobotnych mężczyzn korzystających z usług MOPS, choć zawsze liczba kobiet jest większa.

Tabela 31: Wiek i płeć osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej w Łęczynach

Kobiety		Mężczyźni	
Wiek	Liczba osób	Wiek	Liczba osób
18 – 25 lat	53	18 – 25 lat	38
26 – 40 lat	61	26 – 40 lat	58
41 – 55 lat	54	41 – 55 lat	50
Powyżej 55 lat	5	Powyżej 55 lat	4

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęczynach za 2002 r.

Bezrobotni legitymujący się wyższym wykształceniem stanowią w powiecie bieruńsko – łędzińskim 4,4% ogółu populacji, z czego 19% to bezrobotni z terenu Łęczyn. Wykształceniem średnim zawodowym lub policealnym może wykazać się

22% ogółu bezrobotnych w powiecie, z czego 31,6% to bezrobotni z Łęczyn. Wykształcenie średnie ogólnokształcące posiada 5,9% bezrobotnych w powiecie (w tym 33% bezrobotnych z Łęczyn). Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowią 44,6% ogółu bezrobotnych w powiecie (32% bezrobotnych z Łęczyn). Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym lub niepełnym wynosi 23%, z czego 36,4% to bezrobotni mieszkańcy Łęczyn. Dane te wskazują na bezpośrednią zależność możliwości znalezienia pracy od poziomu wykształcenia, co obrazuje poniższa tabela:

Tabela 32: Bezrobotni według wykształcenia na terenie powiatu bieruńsko – łęczyńskiego w 2004 r.

Miasto	Wykształcenie wyższe	Wykształcenie policealne, średnie zawodowe	Wykształcenie średnie ogólnokształcące	Wykształcenie zasadnicze	Wykształcenie podstawowe i niepełne
Powiat bier.-łędz.	131	655	176	1317	678
Bieruń	53	208	60	492	255
Bojszowy	9	62	16	145	51
Imielin	30	94	24	145	75
Chełm Śląski	14	84	17	116	50
Łęczyny	25	207	59	419	247

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach

Zjawisko bezrobocia jest jednym z najbardziej dotkliwych i trudnych do przezwyciężenia problemów związanych z funkcjonowaniem współczesnej rodziny. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców najwyższy wskaźnik osób bezrobotnych/ 1000 mieszkańców występuje w gminie Łęczyny (54,2 osoby bezrobotne na 1000 mieszkańców), zaś najniższy w Bojszowach (39,7 osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców).

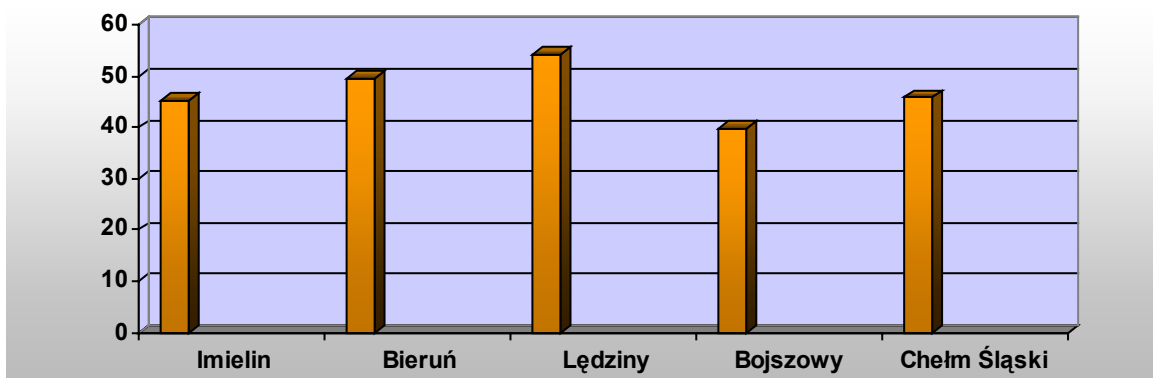
Tabela 33: Liczba bezrobotnych z podziałem na gminy w 2004r.w powiecie bieruńsko – łęczyńskim.

Gmina	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych przypadająca na 1000 mieszkańców
Imielin	351	45,3
Bieruń	995	49,7
Łęczyny	868	54,2
Bojszowy	256	39,7
Chełm Śląski	255	45,8

Źródło: PUP Tychy

Wykres 3: Liczba osób bezrobotnych przypadająca na 1000 mieszkańców w gminach powiatu bieruńsko – łęczyńskiego w 2004r.

Źródło: PUP Tychy

Analiza struktury wykształcenia mieszkańców

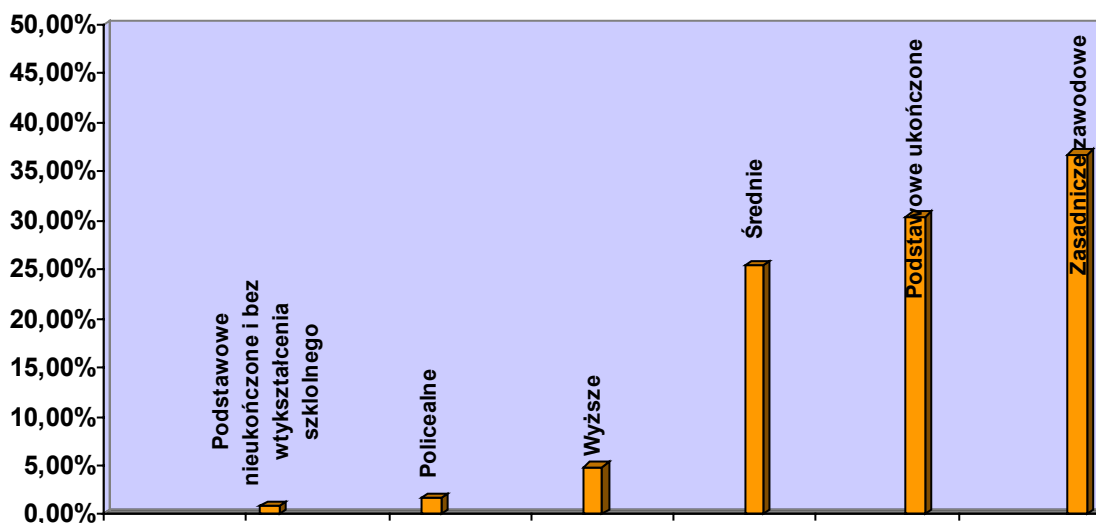
Struktura wykształcenia mieszkańców Miasta Łęczyny za rok 2002 przedstawia się następująco:

Tabela 34: Struktura wykształcenia mieszkańców Łęczyn w roku 2002

	Ogółem	Procent %
Wykształcenie	13112	100,00%
Wyższe	619	4,83%
Policealne	189	1,66%
Średnie	3158	25,42%
Zasadnicze zawodowe	4769	36,80%
Podstawowe ukończone	3927	30,44%
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	97	0,85%

Źródło: Narodowy spis powszechny za 2002 r.

Wykres 4: Struktura wykształcenia mieszkańców Łędzin (2002r.)

Źródło: Narodowy spis powszechny za 2002 r.

Największa grupa mieszkańców Łędzin posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe i podstawowe (razem 67,24%). Zaledwie 5% może wykazać się wykształceniem wyższym. Sytuacja ta znajduje negatywne odzwierciedlenie na rynku pracy. Problem ten ma swoje źródło w przemianach społeczno-gospodarczych związanych z restrukturyzacją górnictwa i dużą konkurencją na rynku pracy.

Analiza danych dotyczących przestępczości wykazała, że liczba przestępstw w roku 2004 w gminie Łędziny wzrosła w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 35: Liczba przestępstw w latach 2002-2004 w gminie Łędziny

Gmina	2002	2003	2004
Łędziny	626	571	608

Źródło: Komisariat Policji w Łędzinach

Tabela 36: Rozkład przestępstw na terenie gminy Łędziny w okresie 01.01.-30.06.2005r.

Lp.	Obszar	Liczba przestępstw
1.	Ulice: Hołodunowska nr do 52, Fredry, Grunwaldzka, Waryńskiego, Ułańska, Kopalniana, Ekonomiczna oraz przyległe	50
2.	Ulice: Hołodunowska numery od 52, Gwarków i ulice przyległe	22
3.	ul. Łędzińska oraz Zamoście, Górki-Goławiec	64
4.	Ulice: Pokoju, Długosza, Paderewskiego, Oficerska oraz przyległe	45
5.	Razem:	181

Źródło: Komisariat Policji w Łęczynach

Biorąc pod uwagę rozkład liczby przestępstw popełnionych na obszarze gminy w roku 2004, obszary najbardziej niebezpieczne stanowiły tereny przy ul. Łędzińskiej oraz Zamoście, Górki - Goławiec (35,3% ogółu popełnionych przestępstw). Wśród rodzajów popełnionych na tych terenach przestępstw dominują kradzieże (32,8%) i kategoria inne przestępstwa (37,5).

Tabela 37 : Rodzaje przestępstw w poszczególnych obszarach gminy Łęczyny w okresie 01.01.-30.06.2005r.

Obszar	rozboje	pobicia	zniszczenia	Inne przestępstwa	Kradzież z włamaniem	Kradzież mienia
Ulice: Hołodunowska nr do 52, Fredry, Grunwaldzka, Waryńskiego, Ułańska, Kopalniana, Ekonomiczna oraz przyległe	2	1	2	11	16	18
Ulice: Hołodunowska numery od 52, Gwarków i ulice przyległe	-	1	2	7	6	6
ul. Łędzińska oraz Zamoście, Górki-Goławiec	1	2	8	24	8	21
Ulice: Pokoju, Długosza, Paderewskiego, Oficerska oraz przyległe	3	1	2	15	10	14

Źródło: Komisariat Policji w Łęczynach

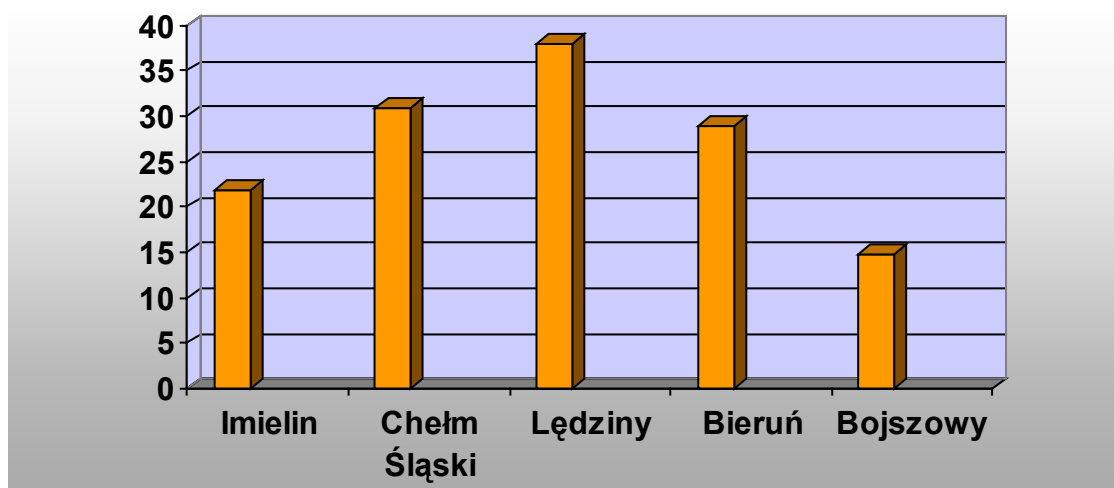
W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Łęczynach występuje najwyższy wskaźnik przestępczości (38 przestępstw na 1000 mieszkańców) w porównaniu do pozostałych gmin powiatu bieruńsko-łędzińskiego.

Tabela 38: Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w gminach powiatu bieruńsko – leżdzińskiego w roku 2004

Gmina	2004	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
Imielin	170	21,9
Chełm śląski	172	30,9
Łęczyny	608	38,0
Bieruń	579	28,9
Bojszowy	96	14,8

Źródło: LPR Powiatu Bieruńsko – Łęczyńskiego na lata 2005-2013

Wykres 5: Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w gminach powiatu bieruńsko – łęczyńskiego w 2004r.

Źródło: LPR Powiatu Bieruńsko – Łęczyńskiego na lata 2005-2013

Analiza stanu podmiotów gospodarczych

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie miasta Łęczyny w latach 2000-2003 systematycznie malała. Dopiero w roku 2004 widoczna jest zmiana tendencji i wzrost liczby podmiotów gospodarczych w stosunku do roku poprzedniego. Dynamika zmian jest niewielka. Konieczne jest prowadzenie działań mających na celu wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i stworzenie korzystnych warunków infrastrukturalnych dla rozwoju podmiotów działalności gospodarczej.

Tabela 39: Liczba podmiotów gospodarczych w mieście Łęczyny na przestrzeni lat 2000 – 2004

Lata	Podmioty gospodarcze – stan na koniec roku	Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej	Skreślenia z ewidencji działalności gospodarczej
2000	787	92	86
2001	784	153	156
2002	775	46	54
2003	763	54	65
2004	788	89	65

Źródło: Dane Urzędu Miasta Łęczyny

Biorąc pod uwagę strukturę zatrudnienia mieszkańców miasta największy odsetek zatrudniony jest nadal w zakładach państwowych 24,9%. Na terenie gminy działa 77 zakładów przemysłowych i 78 wysokoprodukcyjnych gospodarstw rolnych. KWK "Ziemowit" w dalszym ciągu zatrudnia największą liczbę mieszkańców Łęczyn, mimo iż liczba ta sukcesywnie spada w związku z restrukturyzacją sektora górnictwa. Odsetek osób prowadzących własną działalność gospodarczą to jedynie 2,47%. Jest to niekorzystna struktura, biorąc pod uwagę, że bezrobotni, emeryci i renciści stanowią razem aż 47,63% podmiotów lokalnego rynku pracy.

Tabela 40: Struktura miejsca zatrudnienia w Łęczynach w roku 2000

Miejsce zatrudnienia	Odsetek mieszkańców
Gospodarstwo rolne	0,9%
Zakład państwowy	24,9%
Zakład miejski	2,39%
Zakład spółdzielczy	0,35%
Zakład prywatny	17,46%
Własna działalność gospodarcza	2,47%
Bezrobotni	14,63%
Osoby uczące się	3,9%
Emeryci/renciści	33%

Źródło: Raport z badań „Łęczyny 2000”

Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób pracujących w tradycyjnych branżach gospodarki, takich jak przemysł i budownictwo widzimy, że są to dominujące źródła zatrudnienia w gminie Łęczyny, w których zatrudnienie w tej dziedzinie wynosi 13 067 osób, czyli niemal 94% zatrudnionych w powiecie w tejsze branży.

Tabela 41: Pracujący w gospodarce narodowej w gminach powiatu bieruńsko – łęczyńskiego

	Pracujący w gospodarce narodowej			
	ogółem	Przemysł i budownictwo	Usługi rynkowe	Usługi nie- rynkowe
Bieruń	9 288	7 530	1 043	705
Łęczyny	7 170	5 537	994	616
Imielin	724	405	139	177
Chełm Śląski	484	267	30	187
Bojszowy	473	173	93	176
Powiat ogółem	18 139	13 912	2299	1861

Źródło: „Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego” Urząd Statystyczny w Katowicach, 2004r.

Podsumowanie:

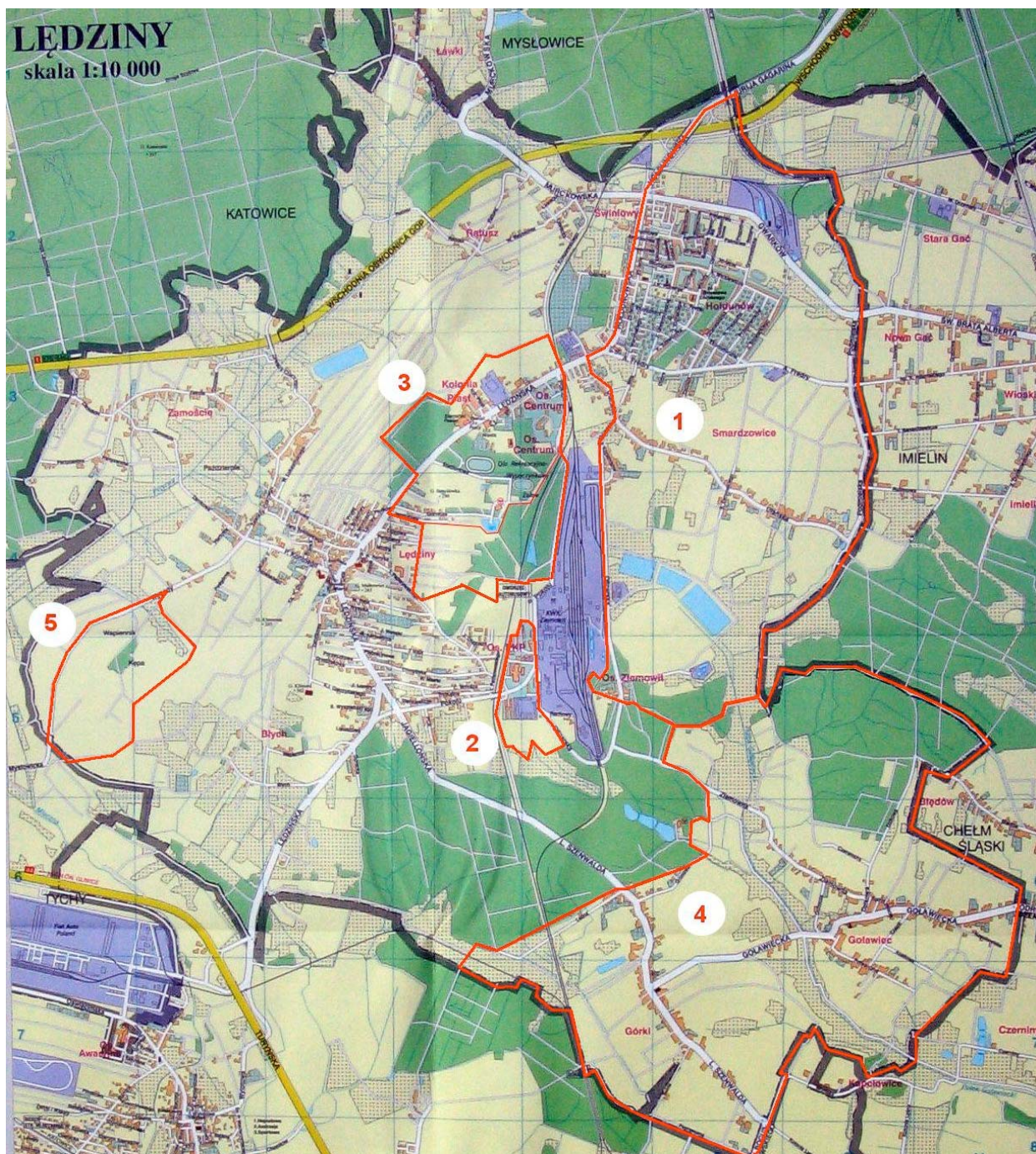
Biorąc pod uwagę powyższe kryteria społeczne i gospodarcze, funkcje i uwarunkowania przestrzenne oraz możliwości zagospodarowania obszarów i obiektów w gminie Łęczyny wyznacza się następujące obszary rewitalizacji:

1. obszar północno-wschodni, obejmujący: Rachowy usytuowane pomiędzy KWK „Ziemowit” i oczyszczalnią ścieków, Hołdunów w północnej części, Smardzowice, ulice: Oficerska, Ułańska, Hołdunowska aż do wschodniej granicy miasta. Centralna część obszaru to łąki, hałdy i tereny zielone. Północna i południowa część obszaru to tereny zabudowane oraz tereny przemysłowo-magazynowe, o dużym zaludnieniu. Podejmowane na tym obszarze działania będą ukierunkowane na rozwiązywanie problemów społecznych, wsparcie i inicjowanie przedsiębiorczości oraz rekultywację terenu z uwagi na zbiorniki wód (dołowych) i likwidację zdegradowanych obiektów na części terenów KWK „Ziemowit”. Zagospodarowania na cele rekreacyjno-sportowe wymaga również hałda odpadów górniczych.
2. obszar osiedla PKP położonego tuż przy KWK „Ziemowit”. Są to tereny przemysłowe i magazynowe oraz tereny osiedla o wysokim zaludnieniu, niezwykle zdegradowanego, gdzie kumuluje się wiele problemów i dysfunkcji społecznych. Podejmowane na tym obszarze działania będą zmierzać do odnowy substancji mieszkaniowej, remontu infrastruktury, aktywizacji społecznej i przeciwdziałania patologiom społecznym,
3. obszar centrum, obejmujący obszary wzdłuż ulicy Łęczyńskiej, Kolonię Piast, tereny poprzemysłowe byłej kopalni „Piast” Osiedla Centrum, ulicę Pokoju aż do Zalewu oraz ulicę Stadionową. Jest to obszar strategiczny pełniący funkcję centrum miasta, gdzie mieści się siedziba Urzędu Gminy,

Powiatowego Urzędu Pracy, Starostwo Powiatowe, poczta, bank, obszar oraz w południowej części ośrodek rekreacyjno-wypoczynkowy. Działania inwestycyjne na tym obszarze ukierunkowane zostaną na stworzenie atrakcyjnej przestrzeni centrum miasta, poprzez skierowanie inwestycji mieszkaniowych, usługowych do centrum, aby stworzyć i wykorzystać wysokiej jakości przestrzeń miejską. Efektem tych działań będzie wzrost wartości terenów i nieruchomości w centrum miasta, rozwój usług, wzrost atrakcyjności miasta dla inwestorów i przedsiębiorców.

4. obszar południowo - wschodni, obejmujący Górki - Goławiec, tereny zdegradowane w wyniku działalności kopalni „Ziemowit”, ulice: Leśna, Gronowa i Ziemowita. Obszar ten wymaga przede wszystkim regulacji stosunków wodnych, rekultywacji terenu oraz modernizacji zniszczonej działalnością kopalni infrastruktury miejskiej oraz odtworzenia terenów rolniczych z przeznaczeniem pod funkcje rolnicze i leśne.
5. obszar zachodni, obejmujący Wopienkę, Kępę - tereny po dawnej jednostce wojskowej. Obszar wymaga uporządkowania terenów i obiektów w harmonii z otoczeniem i nadania nowych funkcji społecznych i gospodarczych.

Obszary rewitalizacji przedstawia poniższa mapa.

Rys.7: Obszary rewitalizacji na terenie miasta Łęczyny

Wyznaczone obszary wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych w pierwszej kolejności to:

- obszary gminy dotknięte negatywnymi skutkami działalności przemysłu ciężkiego, przede wszystkim górnictwo, w postaci zdegradowanych obiektów poprzemysłowych i obszarów wymagających rekultywacji. Infrastruktura techniczna znajdująca się na tych terenach, wymaga znacznych nakładów finansowych na modernizację lub całkowitą wymianę. Jej zły stan techniczny nie pozwala wykorzystać potencjału miast, w tym ich centrów, dla pobudzenia lokalnego rozwoju gospodarczo-społecznego.
- obszary zdegradowanej substancji miejskiej, w tym mieszkaniowej, gdzie kumulują się problemy degradacji i marginalizacji społecznej, które uzewnętrzniają się w skali „zamarłych” dzielnic miasta i jego centrum. Problemy te często wpływają na obniżenie, i to skutecznie, zainteresowania inwestorów całym miastem, a w skrajnych przypadkach nawet subregionem. Zjawisko to posiada poważne konsekwencje dla rynku pracy i możliwości rozwoju miasta, ponieważ obniża jego atrakcyjność i konkurencyjność,
- obszary które mogą być atrakcyjne pod względem inwestycyjnym i rokują duże szanse na reaktywację funkcji gospodarczych i stworzenie nowych miejsc pracy.

Wspólnymi cechami tych obszarów miejskich jest m.in.: wysokie bezrobocie, wysoki odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zwłaszcza z powodu bezrobocia, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i długotrwałej choroby, wysoka liczba przestępstw, niskie wykształcenie, malejąca dynamika wzrostu liczby podmiotów gospodarczych. Właśnie na tych terenach powinno się inicjować rewitalizacyjne działania gospodarcze, przestrzenne i społeczne.

4.DZIAŁANIA DO REALIZACJI NA REWITALIZOWANYCH OBSZARACH W LATACH 2005-2013

4.1 Planowane działania przestrzenne (techniczno - materialne)

Cele szczegółowe rewitalizacji:

- **infrastruktura techniczna,**
- **ochrona środowiska,**
- **rozwój transportu.**

ZADANIA:

- Budowa systemu kanalizacji deszczowej
- Budowa systemu kanalizacji sanitarnej
- Budowa oczyszczalni ścieków
- Opracowanie programu ograniczenia niskiej emisji
- Modernizacja źródeł ciepła
- Modernizacja układu komunikacyjnego w Gminie Łęczyny
- Rozwój selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz budowlano-remontowych wchodzących w skład odpadów komunalnych.

Zadania priorytetowe:

1. Uporządkowanie gospodarki ściekowej w Łęczynach
2. Modernizacja systemowych źródeł ciepła
3. Rozszerzenie obszarów objętych systemem ciepłowniczym
4. Modernizacja i rozbudowa układu komunikacyjnego dróg powiatowych z uwzględnieniem drogi dojazdowej do KWK "Ziemowit", co pozwoli na ograniczenie uciążliwości związanych z transportem węgla
5. Budowa drogi S-1

ZADANIA:

- Utworzenie pełnego systemu zorganizowanego zbierania i wywozu odpadów
- Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych

- Wdrożenie systemu monitoringu gospodarki odpadami w Gminie Łęczyny
- Zorganizowanie punktu odbioru odpadów niebezpiecznych

ZADANIA:

- Modernizacja dróg na terenie Gminy
- Poprawa powiązań komunikacyjnych Gminy z otoczeniem
- Ułatwienie parkowania w ważnych punktach Miasta

Zadania priorytetowe:

1. Budowa parkingów przy poczcie w Hołdunowie i przy ul. Fredry
2. Modernizacja nawierzchni ul. Zacisze
3. Modernizacja nawierzchni ul. Matejki, 30-lecia, Palmowej, Długosza, Plebiscytowej, Wysokiej, Pogodnej, Kwiatowej, Kopalnianej
4. Budowa nawierzchni ulic Sosnowej i Poziomkowej

4.2 Planowane działania gospodarcze

Cele szczegółowe rewitalizacji:

- **działania wspierające przedsiębiorczość i tworzenie nowych miejsc pracy oraz przywrócenie funkcji gospodarczych obszarom zdegradowanym.**

ZADANIA:

- Scalenie gruntów i przeznaczenie ich pod działalność gospodarczą
- Wspieranie rozwoju lokalnych przedsiębiorców
- Doskonalenie kwalifikacji zawodowych przedsiębiorców i pracowników

Zadania priorytetowe:

1. rozbudowa i przebudowa targowiska miejskiego przy ul. Fredry
2. scalenie gruntów z przeznaczeniem pod inwestycje:
  - teren pomiędzy torami kolejowymi, ul. Oficerską i "Admirałem"
  - teren pomiędzy ul. Oficerską i Ułańską
  - teren przy ul. Łędzińskiej, za Centrum Badań i Dozoru Górnictwa

Podziemnego oraz za Fundacją Rozwoju Sportu, Kultury Fizycznej i Turystyki

- teren przy ul. Łędzińskiej, za byłym szybem "Piast"
  - teren przy ul. Paderewskiego
  - teren przy ul. Gwarków, za byłym szybem „Hołdunów”
  - teren powojkowy przy ul. Wygody
3. utworzenie obszarów aktywności gospodarczej na w/w terenach
  4. wspieranie inicjatyw lokalnych przedsiębiorców
  5. udział w tworzeniu Piastowskiego Parku Przemysłowego

4.3 Planowane działania społeczne

Cele szczegółowe rewitalizacji:

- **działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,**
- **przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,**
- **walka z patologiami społecznymi,**
- **tworzenie równych szans,**
- **zapobieganie zjawisku bezrobocia,**
- **zapobieganie zjawisku bezdomności ,**
- **aktywizacja środowisk młodzieżowych i dziecięcych.**

ZADANIA:

- Wykonanie dokumentacji na modernizację i rozbudowę budynków oświatowych
- Modernizacja szkół i przedszkoli na terenie Gminy Łęczyny
- Rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców Łęczyn

Zadania priorytetowe:

1. Modernizacja Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 wraz z budową hali sportowej (w tym wymiana dachów i okien)
2. Budowa parkingu przy Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 1
3. Remont dachu nad salą gimnastyczną w Szkole Podstawowej nr 4
4. Wymiana okien w Szkole Podstawowej nr 4
5. Kontynuacja wymiany okien w Szkole Podstawowej nr 3
6. Termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 3

7. Remont kapitalny Miejskiego Przedszkola nr 2
8. Wykonanie dokumentacji na remont Miejskiego Przedszkola nr 2
9. Modernizacja sal lekcyjnych i sanitariatów w Gimnazjum nr 2

ZADANIA:

- Sprawny system pomocy społecznej
- Wysoka jakość usług zdrowotnych

Zadania priorytetowe:

1. Utworzenie lokali socjalnych w budynku byłej "owczarni", "Rzepichy"
2. Stworzenie Akademii Rozwoju Umiejętności Społecznych przy MOPS Łęczyny
3. Remont Przychodni nr 2
4. Remont Przychodni Specjalistycznej
5. Dofinansowanie mieszkań chronionych
6. Remont kotłowni, wymiana c.o., remont sanitariatów w Izbie Porodowej
7. Remont Miejskiej Biblioteki Publicznej
8. Adaptacja budynku byłego Domu Górnika nr 47 na Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęczynach
9. Utworzenie Muzeum Regionalnego w budynku przy ul. Ks. Kupilasa

ZADANIA :

- Poprawa oświetlenia ulic

Zadania priorytetowe:

1. Wykonanie oświetlenia ulic: Czapli, Zakole, Kraszewskiego, 30-lecia, Długosza, Sosnowa, Poziomkowa, Kwiatowa, Pogodna, Palmowa, Łukasińskiego, Wysoka, Matejki, Plebiscytowa, Pokoju, 22Lipca, Paderewskiego

- Monitoring miasta

Zadania priorytetowe:

1. Opracowanie systemu monitoringu Miasta
2. Objęcie monitoringiem wybranych obszarów Miasta

5. PLAN FINANSOWY NA LATA 2005-2013

Plan finansowy na lata 2005-2013 przewiduje realizację 55 zadań w ramach programu rewitalizacji w podziale na zadania przestrzenne, gospodarcze i społeczne. Szczegółowy rozkład zadań przedstawia tabela poniżej.

Tab.ela 42: Plan finansowy zadań do realizacji w ramach rewitalizacji w Gminie Łęczyny w latach 2005-2013

Lp.	Nazwa zadania	Koszt realizacji w zł
Planowane działania przestrzenne (techniczno - materialne)		
1.	Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej w Gminie Łęczyny - budowa kanalizacji sanitarnej; - budowa kanalizacji deszczowej; - budowa oczyszczalni ścieków - budowa drugostronnego zasilania w wodę od strony Ławek - rozbudowa sieci wodociągowej	120 000 000
2.	Wykonanie spinki kanalizacji ul. Słowackiego do pompowni przy ul. Mickiewicza.	55 000
3.	Wykonanie kanalizacji w ul. Zawiszy Czarnego (Sobieskiego – Kontnego)	30 000
4.	Uporządkowanie kanalizacji, przyłączy i studzienek na terenie zlewni Hołdunów	60 000
5.	Budowa ekologicznych kotłowni centralnego ogrzewania na paliwo stałe w budynkach mieszkalnych na ul. Gwarków (projekt <i>S. M. Honorata</i>)	280 000
6.	Wdrażanie programu likwidacji niskiej emisji, łącznie z termoizolacją obiektów i budynków w Gminie Łęczyny	1 900 000
7.	Rozwój istniejącego i utworzenie pełnego systemu zorganizowanego zbierania i wywozu odpadów (w tym odpadów biodegradowalnych)	850 000
8.	Zorganizowanie i wdrożenie punktów odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu)	640 000
9.	Realizacja programu edukacji ekologicznej mieszkańców z zakresu: - gospodarki odpadami; - ochrony powierzchni ziemi i gleb; - gospodarki wodno – ściekowej; - efektywnego użytkowania energii i ochrony powietrza; - profilaktyki i ochrony przed hałasem; - profilaktyki i ochrony przed promieniowaniem niejonizującym; - ochrony przyrody i działań proekologicznych; - programu edukacyjno – szkoleniowego dla rolników i działkowców w zakresie gospodarki ekologicznej.	1 000 000
10.	Wdrożenie <i>Programu Ochrony Powietrza Atmosferycznego</i> poprzez obniżenie emisji liniowej: - modernizacja istniejących dróg gminnych; - modernizacja chodników; - modernizacja skrzyżowań.	50.000 10 000 000 3 000 000 4 500 000
11.	Realizacja planu przebudowy i tworzenia zieleni urządzonej poprzez zmianę składu gatunkowego z topoli na nowe nasadzenie drzew oraz zieleni krzewiastej, dostosowane gatunkowo i funkcjonalnie do warunków siedliskowo - glebowych	1 200 000
12.	Realizacja planu tworzenia małoobszarowych form ochrony przyrody	1 100 000

13.	Realizacja planu sieci tras rowerowych po terenach Gminy cennych przyrodniczo i krajobrazowo, z nawiązaniem do tras rowerowych powiatu i regionu	600 000
14.	Realizacja planu ścieżek dydaktycznych na terenach Gminy cennych przyrodniczo i krajobrazowo	400 000
15.	Budowa parkingu przy poczcie w Hołdunowie łącznie z parkingiem i ogrodzeniem Miejskiego Przedszkola nr 2	350 000
16.	Modernizacja nawierzchni na ul. Zacisze	250 000
17.	Modernizacja nawierzchni na ul. Matejki, 30-lecia: Plan: Inwestycja:	70 000 2 500 000
Planowane działania gospodarcze		
18.	Rozbudowa targowiska miejskiego	6 000 000
19.	Modernizacja Baru "Anita" wraz z infrastrukturą otaczającą	140 00
20.	Unowocześnienie i mechanizacja zakładu piekarniczego F.P.H. Lidia Segeth Krzysztof Segeth	225 000
21.	Budowa ośrodka szkoleniowo – konferencyjnego z bazą hotelowo – gastronomiczną i niezbędnym zapleczem (Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego)	2 500 000
22.	Scalenie gruntów z przeznaczeniem pod inwestycje: - teren pomiędzy torami kolejowymi, ul. Oficerską i "Admiralem" - teren pomiędzy ul. Oficerską i Ułańską - teren przy ul. Łędzińskiej, za Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego oraz za Fundacją Rozwoju Sportu, Kultury Fizycznej i Turystyki - teren przy ul. Łędzińskiej, za byłym szybem "Piast" - teren przy ul. Paderewskiego - teren przy ul. Gwarków, za byłym szybem "Gać" - teren przy ul. Wygody	17 000 000
23.	Wykonanie koncepcji zagospodarowania w/w terenów	1 000 000
Planowane działania społeczne		
24.	Utworzenie lokali socjalnych w budynku byłej "owczarni"	800 000
25.	Adaptacja pomieszczeń dla potrzeb Miejskiego Ośrodka Kultury	350 000
26.	Remont Miejskiej Biblioteki Publicznej	200 000
27.	Stworzenie Miejskiej Izby Tradycji	200 000
28.	System informacji wizualnej Miasta	200 000
29.	Budowa amfiteatru miejskiego (muszla koncertowa, kino letnie)	700 000
30.	Wykonanie oświetlenia ulic: Czapli, Matejki, Długosza,	90 000
31.	Ochrona i konserwacja zabytków	600 000
32.	Monitoring Gminy Łęczyny (parkingów, ciągów komunikacyjnych, przystanków itd.)	300 000
33.	Remont Przychodni nr 2 - wymiana okien - remont pierwszego piętra	370 000
34.	Remont Przychodni Specjalistycznej	5 000 000
35.	Remont kotłowni, wymiana c.o., posadzek oraz stolarki okiennej i drzwiowej, remont sanitariatów w Izbie Porodowej	175 000
36.	Komputeryzacja ośrodka pomocy społecznej	110 000
37.	Stworzenie Biura Obsługi Mieszkańców	800.000
38.	Dofinansowanie mieszkań chronionych	400 000
39.	Remont sali przyjęć okolicznościowych przy OSP	1 000 000
40.	Modernizacja Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 wraz z budową hali sportowej.	9 000 000
41.	Wymiana okien w Szkole Podstawowej nr 4	250 000
42.	Kontynuacja wymiany okien w Szkole Podstawowej nr 3	100 000
43.	Termorenowacja Szkoły Podstawowej nr 3	400 000
44.	Zakup sprzętu oraz remont kapitalny Przedszkola nr 2	2 350 000

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łęczyny na lata 2005-2013

45.	Zakup sprzętu oraz remont kapitalny węzłów sanitarnych i wejścia do Miejskiego Przedszkola nr 1	300 000
46.	Modernizacja sal lekcyjnych i sanitariatów w Gimnazjum nr 2	2 180 000
47.	Wykonanie oraz realizacja projektu technicznego dla Gimnazjum nr 1	6 000 000
48.	Aktualizacja dokumentacji i prace budowlano – remontowe na terenie MKS Łęczyny	3 000 000
49.	Budowa <i>Skate parku Łęczyny</i>	250 000
50.	Budowa toru wodnego w oparciu o nieckę ośrodka "Zalew"	800 000
51.	Budowa kortu centralnego ośrodka "Zalew"	600 000
52.	Budowa <i>Plenerowego Parku Wodnego Łęczyny</i> w oparciu o istniejący basen odkryty	2 500 000
53.	Budowa <i>Ośrodka Sportów Letnich "Wopienka"</i>	2 000 000

Źródło: Dane Urzędu Miasta Łęczyny

6. WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ

Podstawą prawidłowego monitorowania zmian i oceny zrealizowanych działań jest określenie wskaźników, obrazujących ilościowo i jakościowo postęp w realizacji wytyczonych celów.

Wskaźniki powinny być:

- trafne,
- mierzalne,
- wiarygodne,
- dostępne.

Każdy projekt realizowany w ramach Planu można scharakteryzować za pomocą trzech rodzajów wskaźników:

- *WSKAŹNIKI PRODUKTU* (wszystkie produkty materialne, które otrzymuje beneficjent w trakcie realizacji projektu),
- *WSKAŹNIKI REZULTATU* (bezpośrednie efekty realizacji projektu),
- *WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA* (długofalowe efekty realizacji projektu).

Miarą skuteczności prowadzonych działań będą również wskaźniki subiektywne, takie jak:

- wzrost zadowolenia mieszkańców,
- życzliwy stosunek do otoczenia i wzrost poczucia stabilizacji,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa i przynależności do społeczności lokalnej,
- wzrost aktywności społecznej i zachowań kooperacyjnych,
- wzrost zdolności do samodzielnego rozwiązywania problemów przez mieszkańców.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie oczekiwanych wskaźników osiągnięć dla produktu i rezultatu, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Gospodarki i Pracy.

Tabela 43: Wskaźniki pomiaru efektów realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika
Produkt	Długość wybudowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją
Produkt	Długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją
Produkt	Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej
Produkt	Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej
Produkt	Powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej
Produkt	Powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej
Produkt	Powierzchnia wybudowanych „plomb” w zabudowie
Produkt	Liczba budynków poddanych renowacji
Produkt	Powierzchnia budynków poddanych renowacji
Produkt	Liczba budynków poddanych termo-renomacji
Produkt	Powierzchnia budynków poddanych termo-renomacji
Produkt	Liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej
Produkt	Powierzchnia budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej
Produkt	Długość wybudowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska
Produkt	Długość przebudowanej/wyremontowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska
Produkt	Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji
Produkt	Liczba projektów walki z przestępczością i poprawy bezpieczeństwa mieszkańców
Produkt	Powierzchnia usługowa w wybudowanych „plombach”
Produkt	Powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji
Produkt	Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne
Produkt	Powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele edukacyjno/społeczne
Produkt	Liczba budynków zmodernizowanych na inkubatory przedsiębiorczości
Produkt	Powierzchnia budynków zmodernizowanych na inkubatory przedsiębiorczości
Produkt	Powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej
Produkt	Liczba wybudowanych lokalnych punktów informacji kulturalnej i turystycznej
Produkt	Liczba zmodernizowanych lokalnych punktów informacji kulturalnej i turystycznej
Produkt	Powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę
Produkt	Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne
Produkt	Powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne
Produkt	Liczba systemów zabezpieczeń w obiektach dziedzictwa kulturowego
Produkt	Liczba nowych miejsc noclegowych
Produkt	Powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego
Produkt	Powierzchnia usługowa na zrewitalizowanych terenach po-przemysłowych i po-wojskowych
Produkt	Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym

Rezultat	Liczba przestępstw w mieście
Rezultat	Wskaźnik wykrywalności przestępstw
Rezultat	Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie zrewitalizowanym
Rezultat	Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki
Rezultat	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami
Rezultat	Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych
Rezultat	Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej
Rezultat	Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana
Rezultat	Liczba nowych przedsiębiorstw
Rezultat	Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych

Źródło: Wytyczne Ministerstwa Gospodarki i Pracy

7. SYSTEM WDRAŻANIA

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łęczyny na lata 2005-2013 będzie wdrażany i zarządzany przez władze gminy. Wdrażanie zaplanowanych zadań inwestycyjnych uzależnione będzie od wielkości pozyskanych środków z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. Zakłada się otwartą formułę wdrażania, umożliwiającą dokonywanie niezbędnych zmian celem optymalnej i skutecznej realizacji inwestycji.

Dla sprawnego zarządzania i wdrażania zakłada się współdziałanie:

- 1). **Pełnomocnika ds. Rewitalizacji**, którego funkcją będzie: koordynowanie i nadzór nad przygotowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2005-2013
- 2). **Komisji** Rady Gminy, której zadaniem będzie: nadzór i ocena realizacji *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Łęczyny na lata 2005-2013* oraz integracja mieszkańców wokół celów i zadań rewitalizacyjnych na lata 2005-2013.

Powołane struktury organizacyjne czuwać będą nad osiągnięciem założonych celów programu w płaszczyźnie:

- a) finansowej (minimalizacja nakładów przy założonym planie),
- b) społecznej (wzrost liczby miejsc pracy, wzrost zadowolenia mieszkańców),
- c) gospodarczej (przywrócenie utraconych funkcji gospodarczych oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gminy).

8. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

8.1 System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Proces planowania procesu rewitalizacji wymaga wprowadzenia mechanizmu monitorowania, który pozwoli na bieżącą ocenę postępu prac wdrożeniowych oraz okresową weryfikację realizowanego programu.

Monitorowanie ma na celu zapewnienie zgodności realizacji projektów z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami oraz wspomaganie procesu decyzyjnego.

Proces systematycznego zbierania i analizowania danych pod względem ilościowym i jakościowym na temat wdrażanych zadań w ramach programu w aspekcie finansowym jak i rzeczowym określa się mianem monitoringu.

Monitoring jest to bieżąca obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian wybranych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności realizacji programu, a także jego kontrolę lub korektę, jeżeli sytuacja tego wymaga.

Aby skutecznie prowadzić monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji zakłada się:

- ✓ systematyczność zbierania danych,
- ✓ porównywanie stanu rzeczywistego z przyjętymi wcześniej założeniami i podejmowanie ewentualnych działań zaradczych,
- ✓ zaangażowanie władz powiatu w realizację projektów,
- ✓ wyznaczenie osób odpowiedzialnych za zbieranie danych,
- ✓ utworzenie lub wyznaczenie komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za monitorowanie *Programu* a w szczególności:
  - koordynację monitoringu,
  - zbieranie danych i informacji,
  - organizację przeprowadzania badań terenowych (np. ankiet),

- gromadzenie i przetwarzanie danych i informacji,
- analizę danych i informacji,
- sporządzanie oceny wdrażania *Programu* co najmniej raz w roku,

Ocena Lokalnego Programu Rewitalizacji (ewaluacja) polegać będzie na oszacowaniu oddziaływania i wpływu pomocy strukturalnej Unii Europejskiej na przywrócenie i rozwój funkcji gospodarczych powiatu oraz rozwiązanie specyficznych problemów gospodarczych, przestrzennych i społecznych społeczności lokalnej w odniesieniu do celów programowych.

Ocena jest często mylona z takimi pojęciami jak: audyt, monitorowanie i kontrola. Od audytu i kontroli ocena różni się przede wszystkim przedmiotem badania. Audyt bada funkcjonowanie samej instytucji, jej gospodarność, legalność, celowość i rzeczowość; kontrola - aspekty finansowe i prawne funkcjonowania instytucji, natomiast ocena bada sam program i jego efekty. Monitoring dotyczy przede wszystkim produktów i nakładów, podczas gdy ewaluacja dodatkowo odnosi się do efektów długotrwałych, czyli oddziaływania, np.:

- Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych,
- Migracje z terenów poddanych rewitalizacji,
- Liczba mieszkańców na terenach zrewitalizowanych,
- Liczba utrzymanych miejsc pracy (w okresie 2 lat),
- Liczba utrzymanych punktów usługowych (w okresie 2 lat),

Wyniki oceny zobrazują postęp w zaspokajaniu potrzeb gospodarczych i społecznych powiatu, stopień wzmocnienia jego atrakcyjności inwestycyjnej oraz wykażą efektywność jednostki samorządu terytorialnego w pozyskiwaniu środków z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej.

W związku z realizacją Programu zakłada się sporządzenie oceny oddziaływania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej po zakończeniu realizacji planowanych przedsięwzięć, na podstawie:

- wskaźników osiąganych efektów,
- sporządzanych raportów okresowych,
- organizowanych spotkań z mieszkańcami,
- obserwacji zjawisk społecznych i gospodarczych.

8.2 Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.

Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi stanowi integralny element realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, zwiększający jego efektywność i zasięg oddziaływania. Organizowanie takiej współpracy zakłada:

- informowanie o podejmowanych działaniach,
- konsultowanie zadań z podmiotami sektora prywatnego i organizacjami pozarządowymi,
- aktywizację środowisk społecznych,
- inicjowanie nowych koncepcji rozwoju gminy,
- organizowanie spotkań informacyjnych i doradczych, w tym związanych z planowanymi zadaniami inwestycyjnymi władz gminy.

8.3 *Public relations* Lokalnego Programu Rewitalizacji

Proces *public relations* polega na uświadomieniu społeczności lokalnej jej wiodącej roli w procesie rewitalizacji zdegradowanych obszarów gminy i uzyskaniu maksymalnej ilości informacji zwrotnej od społeczności lokalnej uczestniczącej w realizacji zadań. Wymaga aktywizacji potencjałów innowacyjności i przedsiębiorczości mieszkańców, środowisk gospodarczych i społecznych.,

Public relations Lokalnego Programu Rewitalizacji zakłada:

- informowanie mieszkańców o planowanych działaniach oraz o postępach we wdrażaniu projektów,
- pobudzanie zbiorowości mieszkańców, instytucji i organizacji do działań samorządowych i podejmowania inicjatyw w celu rozwoju gminy,
- podniesienie świadomości opinii publicznej o rezultatach zaangażowania samorządu lokalnego w działania służące rozwojowi gminy,
- informowanie społeczeństwa o aktywności władz lokalnych w pozyskiwaniu środków Unii Europejskiej.

Realizacja powyższych zamierzeń będzie osiągnięta poprzez:

- współpracę z mediami - telewizją i radiem,
- zamieszczanie informacji na stronie internetowej,
- zamieszczanie informacji w prasie,
- organizowanie spotkań z środowiskami gospodarczymi i organizacjami pozarządowymi zaangażowanymi w rozwój gminy.

Zgodnie z wymaganiami związanymi z promocją unijnego źródła dofinansowania wszystkie materiały informacyjne i promocyjne, a także dokumenty stosowane podczas realizacji projektów współfinansowanych ze środków ZPORR w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji, będą zawierały logo Unii Europejskiej, logo Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, oraz tekst opisujący fundusz zaangażowany w projekt.

W szczególności zakłada się stosowanie następujących narzędzi informacji, promocji i komunikacji społecznej:

- tablice pamiątkowe,
- broszury i ulotki,
- ogłoszenia,
- materiały multimedialne,
- bilbordy,
- materiały prasowe,
- plakaty,
- strona internetowa.